

25.09.2024

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE
FÖREDRAGNINGSLISTA
14 - 2024

**KALLELSE TILL
SAMMANTRÄDE**

Tid 25.9.2024 kl. 18
Plats Stadsfullmäktiges sessionssal, Alexandersgatan 20
Ärenden Enligt denna föredragningslista

Stadsfullmäktiges ordförande

25.09.2024

Ärende	Sid
1 Namnupprop, laglighet och beslutsförhet	1
2 Val av protokolljusterare	2
3 Val av ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion	3
4 Val av ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion	6
5 Val av nämndeman vid tingsrätten	9
6 Val av nämndeman vid tingsrätten	11
7 Detaljplan och detaljplaneändring nr 12744 för Gumtäktsbacken (omfattar trafikplan)	13
8 Principer för ändring av arrendeavtal för tomter utarrenderade för bostadsproduktion med statligt stöd vid ombyggnad	30
9 Projektplan för ombyggnad och utbyggnad av Nordiska skolan	35
10 Projektplan för ombyggnad och tillbyggnad av Koskelan ala-aste och daghemmet Herttua	42
11 Gruppmotion av Gröna fullmäktigegruppen om att pigga upp stadens centrum för barn, unga och familjer	50
12 Ledamoten Oula Silvennoinens motion om bättre myndighetsspråk och kommundemokrati	68
13 Ledamoten Mirita Saxbergs motion om fler klasser för intensifierad undervisning i närskolorna	74
14 Ledamöterna Sandra Hagmans och Seida Sohrabis motioner om barns mobilanvändning och skärmtid	80
15 Ledamoten Nora Grotenfelts motion om ett försök med årsarbetstid inom småbarnspedagogiken	98

25.09.2024

Ärende/1

1
Namnupprop, laglighet och beslutsförhet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige konstaterar vilka ledamöter som anmält förhinder och vilka ersättare som inträder i deras ställe, förrättar namnupprop och konstaterar att sammanträdet är lagligt och beslutsfört.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

2

Val av protokolljusterare

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer två ledamöter till protokolljusterare och två ledamöter till ersättare för dessa.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

3

Val av ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion

HEL 2024-010500 T 00 00 02

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

- konstaterar att Arvind Ramachandrans förtroendeuppdrag som ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion har upphört på grund av att han förlorat sin valbarhet
- väljer Sami Määttä till ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion för stadsfullmäktiges återstående mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 13.3.2024 (§ 57) Arvind Ramachandran (VF) till ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion för stadsfullmäktiges mandattid. Han har 5.8.2024 meddelat att han har förlorat sin valbarhet.

Enligt 74 § i kommunallagen (410/2015) är den som är anställd hos en sammanslutning eller stiftelse som bedriver verksamhet inom nämndens eller utskottets uppgiftsområde och där kommunen har bestämmande inflytande inte valbar.

Om en förtroendevald förlorar sin valbarhet ska det organ som utsett honom eller henne enligt 78 § i kommunallagen (410/2015) konstatera att förtroendeuppdraget har upphört. Beslutet ska verkställas omedelbart.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Enligt 2 kap. 10 § i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige ledamöterna och ersättarna i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion för sin mandattid.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Pilvi Ainola, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 5.8.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 554

HEL 2024-010500 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen Arvind Ramachandranin luottamustoimi on päättynyt vaalikelpoisuuden menettämisen vuoksi ja
- valitsee Sami Määtän kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäseneksi kaupunginvaltuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

25.09.2024

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Paavo Arhinmäen ehdotuksesta valita Sami Määtän varajäseneksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon Outi Pauligin henkilökohtaiseksi varajäseneksi.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Pilvi Ainola, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 38460
pilvi.ainola(a)hel.fi

4 Val av ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion

HEL 2024-011235 T 00 00 02

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

- beviljar Morris Liemola avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion
- väljer Dan Cederlöf till ersättare (personlig ersättare för Anna Högström) i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 2.8.2021 (§ 239) Morris Liemola (SFP) till ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion för stadsfullmäktiges mandattid. Morris Liemola har 23.8.2024 anhållit om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion på grund av byte av hemkommun.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Enligt 2 kap. 8 § i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige ledamöter och ersättare i fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion så att ledamöterna och ersättarna i sektionen företräder den svenska språkgruppen.

Föredragande

25.09.2024

Ärende/4

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Sanna Lawrence, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 23.8.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten
Svenska sektionen

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 529

HEL 2024-011235 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Morris Liemolalle eron kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Dan Cederlöfin varajäseneksi (Anna Högströmin henkilökohtainen varajäsen) kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

25.09.2024

Ärende/5

5

Val av nämndeman vid tingsrätten

HEL 2024-011350 T 00 01 06

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer Matleena Moision till nämndeman vid tingsrätten för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 5.4.2023 (§ 81) Miina Huotari (Gröna) till nämndeman vid tingsrätten.

Helsingfors tingsrätt har genom sitt beslut 22.8.2024 beviljat Miina Huotari avsked från uppdraget som nämndeman.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Sanna Lawrence, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Bilagor

1 Päättös 22.8.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutshistoria

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

25.09.2024

Ärende/5

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 555

HEL 2024-011350 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Matleena Moision käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

6 Val av nämndeman vid tingsrätten

HEL 2024-011583 T 00 01 06

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer Mari Mudie till nämndeman vid tingsrätten för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 8.9.2021 (§ 267) Kirsi Helin (Gröna) till nämndeman vid tingsrätten.

Helsingfors tingsrätt har genom sitt beslut 6.8.2024 beviljat Kirsi Helin avsked från uppdraget som nämndeman.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Sanna Lawrence, förvaltningsexpert, telefon: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Bilagor

1 Päätos 6.8.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutshistoria

25.09.2024

Ärende/6

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 556

HEL 2024-011583 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Mari Mudien käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

7

Detaljplan och detaljplaneändring nr 12744 för Gumtäktsbacken (omfattar trafikplan)

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige godkänner detaljplan för en del av kvarteret 24981 och detaljplaneändring för tomterna 5 och 6 i kvarteret 24973 och för park- och gatuområden i 24 stadsdelen (Gumtäkt) enligt ritning nr 12744, daterad 7.12.2021 och ändrad 4.10.2022, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen (de nya kvarteren 24979–24985 bildas).

Föredragandens motiveringar

Detaljplaneändringens centrala innehåll

Detaljplaneändringen gäller Helsingfors universitets campusområde på Gumtäktsbacken samt park- och gatuområden. Detaljplaneändringen gör det möjligt att bygga ett nytt bostadsområde med mångsidiga funktioner på Gumtäktsbacken och utveckla de intilliggande parkområdena.

Målet är att bygga Gumtäktsbacken till ett attraktivt, hållbart och livligt campusområde med mångsidiga funktioner och ansluta området till den stadsstruktur som utvecklas och kompletteras i näromgivningen. Kompletteringsbyggandet på Gumtäktsbacken blir särpräglad. Byggmaterialen berättar om områdets historia och representerar ett hållbart byggnadssätt. Nybyggnaderna förläggs omsorgsfullt i den sluttande terrängen så att de bildar ett attraktivt stadsrum och ansluter sig funktionellt och rumsmässigt till sin miljö.

Området har goda kollektivtrafikförbindelser och spårvägstrafiken i området utvidgas i framtiden. Målet är att bygga ny urban, grönskande och livlig boulevardstadsstruktur i gatunivå vid Gustav Vasas väg.

I detaljplaneändringen har man i synnerhet kommit med lösningar för hur man bygger tätare stadsstruktur, bevarar det gröna i staden, värnar om landskapsrummet i Vallgårdsdalen, anlägger tillgängliga förbindelser, bygger kvarter i en krävande sluttningsterräng samt förbättrar gång- och cykelförbindelserna.

Klimatsynpunkten har beaktats i detaljplaneändringen genom energieffektivitetskrav, gröna tak, byggande i trä, grönkoefficienten och gårdsområden på mark.

I området planeras fyra bostadskvarter, ett kvarter för såväl verksamhetslokaler som bostäder, ett daghem, en parkeringsanläggning samt park- och gatuområden.

Den nya våningsytan för bostadskvarter uppgår till 53 250 m² vy, varav 1 300 m² vy är för affärslokaler, 1 500 m² vy för servicelokaler (daghem) och 9 500 m² vy för verksamhetslokaler. Av våningsytan för verksamhetslokaler är 200 m² vy för affärslokaler och 200 m² vy för servicelokaler för gemensamt bruk. Det genomsnittliga exploateringsstalet (e) för bostadstomterna är 2,6. Antalet invånare ökar med cirka 1 200.

I samband med detaljplaneändringen har en trafikplan (ritning nr 7214) utarbetats. I trafikplanen framhävs gångförbindelsen från Gustav Vasas väg via slutningen till campusområdet.

Detaljplaneändringen har särskilt den inverkan att stadsstrukturen, som stöder sig på spårvägstrafiken, blir tätare, ett livligt campusområde med mångsidiga funktioner byggs på Gumtäktsbacken och gång- och cykelförbindelserna från Gustav Vasas väg och Vallgårdsdalen till Gumtäktsbacken förbättras.

Beslut som detaljplaneändringen bygger på

Enligt Generalplan 2016 för Helsingfors är området i huvudsak ett innerstadsområde med beteckningen C2 som ska utvecklas som en funktionell blandning av boende, kommersiell och offentlig service, verksamhetslokaler, förvaltning, parker, rekreations- och motionstjänster samt stadskultur. Området är i viss mån ett rekreations- och grönområde, ett bostadsdominerat område med beteckningen A1 och ett bostadsdominerat område med beteckningen A4. I södra delen av området anges en beteckning för en stamförbindelse för spårtrafik. Enligt den underjordiska generalplanen 2021 för Helsingfors finns det ett underjordiskt utrymme i området. Utrymmet ska beaktas och dess funktions- och utvecklingsförutsättningar ska tryggas.

Detaljplaneändringen stämmer överens med dessa generalplaner.

Till skillnad från det som konstateras om byggnadsordningen (2010) på sida 45 i detaljplanebeskrivningen har stadens byggnadsordning trätt i kraft 7.6.2023.

Detaljplaneändringen bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål genom att förverkliga kompletteringsbyggande vid en knutpunkt för nuvarande och framtida spårvägsförbindelser och främja målen för bostadsproduktionen i enlighet med programmet för boende och därmed sammanhängande markanvändning, MB-programmet. Dessutom förbättras tillgången till närservice och arbetsplatsernas livskraft.

Områdets utgångspunkter och nuläge

Gumtäkts torps plats i parkens södra sluttning representerar det äldsta skiktet i områdets historia. I skogsslutningen i den övergivna östra delen av området finns terrasser och tre eventuella husgrunder. Gumtäkts gårds före detta bageri från 1800-talet ligger vid Jyränkövägen. Efter krigen byggdes 57 så kallade paviljonghus, donerade av Sverige, i Gumtäktsbackens sluttning vid Gustav Vasas väg.

Området består nu till största delen av obebyggt, skogbevuxet kvartersområde, parkområde och gatuområde. I kvartersområdet finns ett acceleratorlaboratorium, som har schaktats i berget, och en tillhörande byggnad ovan jord. I området finns även en mast för atmosfärforskning och ett mätfält. Till området hör även delar av Nylandersparken.

För området gäller flera detaljplaner från 1985–2004. Enligt dessa omfattar området kvartersområde för undervisning, forskning och annan motsvarande verksamhet, kvartersområde för förvaltningsbyggnader och forskningsinstitutioner, parkområde, gatuområde reserverat för kollektivtrafik och gatuområde.

Helsingfors Universitetsfastigheter Ab och Senatfastigheter äger tomterna 5 och 6 i kvarteret 24973. Helsingfors stad äger gatu- och grönområdena. Detaljplaneändringen har utarbetats på ansökan och innehållet har förhandlats fram med sökanden.

Kostnader för detaljplaneändringen

Detaljplaneändringen medför följande kostnader för staden, exklusive mervärdesskatt:

Gator och öppna platser	4 miljoner euro
Parker	0,8 miljoner euro
Totalt cirka	5 miljoner euro

Detaljplaneändringen höjer områdets värde. Den nya våningsytan gäller i huvudsak markområden i privat ägo och i viss mån markområden i stadens ägo. Staden får markanvändningsersättningar för de privatägda tomterna.

Med anledning av förslaget till detaljplaneändring har förhandlingar om ett markanvändningsavtal förts i enlighet med stadsstyrelsens beslut 26.4.2021 (§ 310). Markanvändningsavtalen godkändes på stadens vägnar genom stadsmiljönämndens beslut (§ 563) 5.12.2023 och stadsstyrelsens beslut (§ 244) 22.4.2024. Markanvändningsavtalen har vunnit laga kraft och de har undertecknats.

Förslaget till detaljplan offentligt framlagt (MBL 65 §)

Detaljplaneförslaget var offentligt framlagt 22.12.2021–3.2.2022.

Nio anmärkningar gjordes mot detaljplaneförslaget. En skrivelse lämnades in före framläggningstiden. Påpekandena i anmärkningarna gällde:

- glasytornas effekter på fågelbeståndet, bevarandet av skogarna (lönnskogen på Gumtäktsbacken), ädelträdslundarna och trädbeståndet, effekterna på naturen och landskapet, bristerna i bedömningen av effekterna på naturen samt planbeteckningarna för grönområdena
- partikelutsläpp och sund boendemiljö
- byggnadsbehovet, byggnadernas skala och lämplighet för ett kulturlandskap, träbyggandets lämplighet för miljön, den för stora mängden av våningsyta och daghemmets läge
- målen för och kvaliteten hos byggandet av de planerade spårvägarnas påfartsspår i Tavastvägens och Gustav Vasas vägs korsningssområde, smidiga bytesfria spårvägsförbindelser, beaktandet av fordonstrafikens behov, gång- och cykeltrafikens behov av en bro över Gustav Vasas väg, trappornas snösmältningssystem, trivseln, minimeringen av störningseffekterna under byggplatstiden, trafik- och motionssäkerheten samt kollektivtrafikens servicenivå och förbindelser till servicen i Fiskehamnen.
- ett förslag till ändring av gatunamnet Geologinrinne/Geologbrinken: Geotieteilijärinne/Geovetarbrinken
- behovet av tjänster för geologiska system och dämpning av klimatiförändringen
- önskemål om ändring av detaljplanebestämmelserna och detaljplanebeteckningarna.

Påpekandena i skrivelserna gällde Gustav Vasas vägs gaturum och det föreslagna byggnadssättet på bergskärningar utmed vägen.

Efter att förslaget var offentligt framlagt kom det in respons om önskemålen om detaljplanebestämmelser och beteckningar om mer preciserad referensplan för kvarteret 24985 och om kontroll av gränserna för tomt 2 i kvarteret 24979.

Följande aktörer gav utlåtande:

- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen)
- Strålsäkerhetscentralen STUK
- samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM)
- samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT)

- stadsmuseet

Påpekandena i utlåtandena gällde: detaljplanebestämmelserna om och detaljplanebeteckningarna för dagvatten, grunderna för trafik-, buller- och vibrationsutredningarna (bland annat kontroll av trafikmängderna för prognosåret 2050, maximiljudnivåer för vägtrafik och stombuller), den skogbevuxna sluttnings enhetlighet, bevarandet av skogen och det naturliga berget, bevarandet av grönskan i gaturummet, byggnadernas skala, stigarnas och belysningens effekter i området för fornminnen samt värnandet om kulturmiljön vid Gustav Vasas väg.

Dessutom meddelade följande aktörer att de inte har något att yttra:

- Helen Elnät Ab
- Museiverket (Ansvaret för utlåtandet överfördes till Helsingfors stadsmuseum.)

Åtgärder efter att detaljplaneförslaget varit offentligt framlagt

I rapporten om växelverkan anges anmärkningarna, skrivelsen och myndighetsutlåtandena om förslaget till detaljplan i sammandrag och gemälena till de påpekanden som framförts i dessa.

Det som framförts i påpekandena har beaktats med hänsyn till detaljplanens mål och i den mån det är ändamålsenligt.

Det gjordes ändringar i detaljplanekartans beteckningar eller bestämmelser och i det övriga materialet efter att detaljplanen varit offentligt framlagd. För ändringarna redogörs detaljerat i detaljplanebeskrivningens sista kapitel. De har också samlats i bilagan över ändringar (Tehdyt muutokset).

De ändringar som gjorts efter att förslaget varit offentligt framlagt har diskuterats med berörda parter. De vars intresse ändringarna gäller har blivit separat hörda per e-post och på möten på Teams.

Närmare motiveringar

Motiveringarna till detaljplaneändringen framgår mer i detalj av den bifogade detaljplanebeskrivningen med bilagor.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 kartta, päivätty 7.12.2021, muutettu 11.10.2022
- 2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 selostus, päivätty 7.12.2021, muutettu 11.10.2022, päivitetty Kylk:n 11.10.2022 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 7.12.2021, täydennetty 4.10.2022 ja asukastilaisuuden (11.9.2019) muistio ja Luonnonhoitosuunnitelman ja luontokartoituksen alueet
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Muistutukset ja kirje
- 6 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7214/7.12.2021) päivitetty 4.10.2022
- 7 Havainnekuva, 7.12.2021

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset 4.10.2022
- 4 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Senaatti-kiinteistöt allekirj. ak 12744 (Kylk)
- 5 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Yliopisto-kiinteistöt allekirj. ak 12744
- 6 Kaavamuutoshakemus, Pietari Kalmin katu 2 ja 4
- 7 Kaavamuutoshakemus, Pietari Kalmin katu 2

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag	Bilagor till utdrag
Helen Elnät Ab	Förslagstext
Samkommunen Helsingforsregionens trafik	Förslagstext
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster	Förslagstext
Kymp/ekonomistöd	Förslagstext
Strålsäkerhetscentralen	Förslagstext
STUK	
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland	Förslagstext
	Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning
	Bilaga 1
	Bilaga 2
	Bilaga 3
	Bilaga 4

25.09.2024

Ärende/7

De som sökt detaljplaneläggning
Bilaga 5
Bilaga 6
Bilaga 7
Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

För kännedom

Detaljplaneläggning
Stadsmuseet
Stadsmiljönämnden
Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 530

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 koskevan asemakaavan ja 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tonttien 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutoksen (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985) 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun piirustuksen nro 12744 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Käsittely

09.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli tiimipäällikkö Kaisa Jama. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

17.06.2024 Poistettiin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045

25.09.2024

anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.10.2022 § 563

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Hankennumero 0945_3

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12744 hyväksymistä. Asemakaava koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 ja asemakaavan muutos koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tontteja 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueita (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

11.10.2022 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan kolmannen esityksen kokouksen kahdeksantena asiana.

Asian aikana kuultavina olivat arkkitehti Petri Saarikoski, tiimipäällikkö Kaisa Jama, diplomi-insinööri Reetta Kuronen ja liikenneinsinööri Riikka Österlund. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Marleena Isomaa: Kyseessä on asemakaavan muutosehdotus, jossa hävitettäisiin puustoalue vilkkaasti liikennöidyn tien varrelta, opiskelijakampuksen alueelta. Tämä on vastoin sitä kaupunkien rakentamisstrategiaa, jota noudatetaan tällä hetkellä kaikissa valvutuneissa EU-maissa. Opiskelijoiden asumisviihtyvyyteen ei tule suhtautua vähättelevästi. Kyseinen puustoalue vaikuttaa nuorten aikuisten henkiseen ja fyysiseen terveyteen, suojaten liikenteen melulta sekä parantaen alueen ilmanlaatua. Esitetyssä kaavaehdotuksessa annetaan virheellinen kuva siitä, että kortteleiden keskelle jäävä puustoalue säilyisi. Rakennusvaiheessa puut joudutaan kaatamaan, jotta työmaalla pystytään operoimaan. Kyseinen kaavaehdotus tuleekin palauttaa ja kaavaehdotukseen tulee tehdä muutokset, jossa Kustaa Vaasan tien ja kortteleiden väliin jätetään vähintään 30 metrin puustovyöhyke. On selvä että kaupunkia halutaan rakentaa ripeästi ja sujuvasti. Mutta esitetyissä asemakaavan muutosehdotuksissa tulee jo lähtökohtaisesti huomioida paremmin kaavan ominaisuudet ja sijainti, sekä alueella asuvien asumisviihtyisyys. Mikä tarkoittaa käytännössä myös sitä että samaa korttelimallia ei voida esittää toistuvasti, alueen ominaisuuksista riippumatta.

Marleena Isomaan palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta katsoo, että päiväkotihanketta ei tule käynnistää korvaamaan olemassa olevia päiväkoteja vaan että se käynnistetään silloin kun näille uusille paikoille on tarve.

Kannattaja: Otso Kivekäs

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Silja Borgarsdottir Sandelin, Marleena Isomaa, Atte Kaleva, Olli-Pekka Koljonen, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Risto Rautava

Ei-äännet: 4

Otso Kivekäs, Noora Laak, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

04.10.2022 Pöydälle

25.09.2024

14.12.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

07.12.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Petri Saarikoski, arkkitehti, puhelin: 73544

petri.saarikoski(a)hel.fi

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980

kaisa.jama(a)hel.fi

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312

riikka.osterlund(a)hel.fi

Reetta Kuronen, diplomi-insinööri (teknistaloudelliset asiat), puhelin: 310 27148

reetta.kuronen(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 31.1.2022

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Asemakaavoitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Kumpulanmäen 7.12.2021 päivätystä asemakaavan ja asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa. Lausuntoa laatiessaan kaupunginmuseo on kuullut myös Museovirastoa.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Vallilanlaakson pohjoisreunalta nousevalla Kumpulanmäellä rajautuen lännessä Kumpulan kamppukseen ja Idässä Kustaa Vaasan tiehen. Muutos koskee Pietari Kalmin kadun varressa sijaitsevia rakentamattomia tontteja sekä Kustaa Vaasan tiehen ja Vallilanlaakson raitiotien alueeseen rajautuvaa osaa Nylanderin puistoa ja Kumpulanmäeltä Kumpulanlaaksoon kulkevaa joukkoliikennekadun aluevarausta. Kumpulanmäki halutaan liittää osaksi tätä täydentyvää kaupunkirakennetta ja kehittää yliopiston kampusalue monipuoliseksi ja eläväksi kaupunginosaksi. Yliopiston toimintojen ja tutkimuslaitosten rinnalle suunnitellaan asumista, liike- ja toimitalaa sekä palveluja. Kaavaselostuksen mukaan tavoitteena on toteuttaa maisemaltaan ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen alue, joka asetuu luontevasti rinnemaastoon, muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja liittyy toiminnallisesti ja tilallisesti ympäristöönsä. Suunnittelussa otetaan huomioon alueen liittyminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen

ympäristöön. Tavoitteena on myös rakentaa toimivat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet Kustaa Vaasan tieltä sekä Vallilanlaakson suunnasta Kumpulanmäelle. Asemakaavan muutos pohjautuu Senaattikiinteistöjen, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n ja Helsingin kaupungin yhteisesti järjestämän arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneen ehdotuksen ”Kaupungin porteilla –Tiedon portailla” (Schauman & Nordgren Architects Oy, MASU Planning Oy ja Schauman Arkkitehdit Helsinki Oy) pohjalta.

Esillä olevassa asemakaavaehdotuksessa on tavoitteiden mukaisesti useita erilaisia korttelialueita. Kortteli 24973 on ilmasto- ja merentutkimuslaitos Dynamicumin ja siihen liittyvien piha-alueiden ja Erik Palmenin aukion osalta nykyiseen tapaan osoitettu hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialueeksi YH-1. Osalta, jolla voimassa olevassa asemakaavassa sijaitsee joukkoliikenteelle ja pysäköinnille osoitettu alue, on esitetty muutettavaksi autopaikkojen korttelialueeksi LPA, jolla rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku on viisi. Paikalle rakennettavaan paikoitustaloon on siten tarkoitus keskittää alueen pysäköinti. Uusi kortteli 24979 on olemassa olevan kiihdytinlaboratorion osalla Dynamicumin tapaan hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialuetta YH-1 ja sen viereen on päiväkodin rakentamisen mahdollistamiseksi esitetty uusi tontti julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta YL, jolla suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Myös Kumpulan kartanon entiselle leipomorakennuksen osalle on esitetty uusi korttelialue 24980, jonka käyttötarkoitus on asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue AL. Olevalla rakennuksella on nykyiseen tapaan suojelumerkintä sr-2. Pietari Kalmin kadun ja kiihdytinlaboratorion ja Kustaa Vaasan tien väliselle vyöhykkeelle esitetään puolestaan viittä uutta asuinkerrostalojen korttelialuetta AK ja aivan suunnittelualueen pohjoiskulmaan toimitilarakennusten korttelialuetta KTY. Näistä muodostettaisiin uudet korttelit 24981, 24982, 24983, 24984 ja 29985. Asemakaava-alueen eteläosa on määritelty puistoksi ja asuinkerrostalokortteleiden väliset tilat istutettavaksi alueen osaksi, yleiselle jalankululle varatuiksi alueen osiksi ja portaiksi, joiden sijainti on merkitty ohjeellisena. Korttelia 24983 lukuun ottamatta asuinkerrostalojen korttelialueilla rakennusalat on merkitty siten, että kortteleista muodostuu umpikortteleita. Suurin sallittu kerrosluku rakennuksissa vaihtelee Pietari Kalmin kadun varren kuudesta Kustaa Vaasan tien puolelle osoitettuun kahdeksaan ja toimitilarakennusten korttelialueen yhdeksään.

Kaupunkikuvaa ja rakennusten ilmettä ohjataan useilla määräyksillä. Rakennusten ulkoasusta ja materiaaleista määrätään mm. seuraavaa: ”Pietari Kalmin kadun varrella rakennuksen maantasokerroksen on oltava julkisivuiltaan paikalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. Kustaa Vaasan tien varrella rakennuksen kolmen alimman kerroksen on oltava julkisivuiltaan pai-

kalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. LPA-korttelialueella rakennuksen on oltava julkisivuiltaan puuta. Julkisivun on oltava umpinainen tonttia 24973/7 vasten. Rakennus tulee liittymäkohdissa sovittaa yhteen naapurirakennusten kanssa. Tontin rajaseinässä saa olla ikkunoita ja muita aukkoja, jollei naapuritontilla ole tällä kohdalla rakennusala. Korttelin 24983 asuinrakennuksissa on oltava harjakatto, jonka on oltava konesaumattua peltiä. Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle erillisiin rakennusosiin. Kadun ja puiston puoleisilla julkisivuilla parvekkeet tulee rakentaa sisäänvedettyinä yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina. Parvekkeita ei saa kannattaa maasta.” Pihosta ja ulkoalueista määrätään mm. seuraavaa: ”Päiväkoti tulee sijoittaa tontille siten, että kalliota säästyy mahdollisimman paljon...Tonttia ei saa aidata. Liittyminen puistoon, katualueeseen tai toiseen tonttiin tulee toteuttaa saumattomasti. Suuret tasoerot tulee rakentaa terassein, joihin liittyy istutuksia. Tukimuurien on oltava luonnonkivipintaisia tai paikalla valettuja...Rakentamalla jäävät tontinosat, joita ei käytetä pelastusteinä, kulkuteinä, leikki- ja oleskelualueina, tulee istuttaa...Tontti- ja katualueilla louhinnan määrä tulee minimoida ja huomioida maastonmuodot.” Lisäksi ääneneristykseen ja meluntorjuntaan sekä hulevesien hallintaan liittyen on paljon määräyksiä.

Suunnittelualueeseen ja sen läheisyyteen nivoutuu ja kytkeytyy siten hyvin monenlaisia kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaava-alueen eteläosa on maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Helsingin empirekeskusta ja kivikaupunki. Tälle alueelle sijoittuvat Vallilan siirtolapuutarha ja Kumpulan kartanon alue. Vallilan siirtolapuutarha on suojeltu asemakaavalla (RP/s) ja on kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteen kannalta arvokas siirtolapuutarha-alue, jolla ympäristö säilytetään. Kulttuurihistoriallisesti hyvin merkittävä on 1840-luvulta lähtien rakentunut Kumpulan kartanon alue, jolla toimii vuonna 2009 yleisölle avattu Kumpulan kasvitieteellinen puutarha osana Luonnontieteellistä keskusmuuseota. Kumpulan kartanon rakennukset ovat pääosin suojeltuja. Lännessä kaava-alue on pieneltä osin maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Käpylä-Koskela asuntoalue, joka on 1900-luvun alkuvuosikymmenten edustava ja yhtenäisenä säilynyt asuinalue. Hämeentie lukeutuu Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin ja on Helsingin vanhimpia historiallisia katutiloja. Kumtähden kenttä on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä virkistysalue ja puisto. Kumpulanmäen laella sijaitsee Helsingin yliopiston eksaktien luonnontieteiden tutkimuksen ja opetuksen keskus.

Asemakaavan muutoksen aiemmissa vaiheissa kaupunginmuseo on tuonut esiin edellä mainittuja suunnittelualueen arvoja ja erityisesti korostanut suunnittelualueen laajaa maisemallista merkitystä Kumpulan kartanon ja Vallilanlaakson viheralueiden suuntaan sekä pitkälle Hä-

25.09.2024

meentielle ja Kustaa Vaasan tielle päin. Kumpulanmäen alue näyt-
täytyy laajalti ennen kaikkea hyvin vehreänä ja puustoisena, maisemaa
pehmentävänä rinteinä. Kumpulanmäki on kulttuurimaisemaa ja
näkymänä historiallinen, ikuistettu Kumpulan kartanoa kuvaaviin
maalauksiin jo yli 150 vuotta sitten. Kaupunginmuseo pitää näin ollen
erityisen tärkeänä, että suunnittelualueen eteläkärjessä sijaitseva Ny-
landeripuiston maisema- ja kaupunkikuvassa ja kaupunkitilallisesti
merkittävä puustoinen rinne säilyy eheänä ja mahdollisimman laajana.
Kaavaselostuksessa todetaan, että rakentamisen keskittämällä Kust-
aa Vaasan tien varteen turvataan metsäverkoston alueellisen yhteyden
toteutuminen kaava-alueen eteläosassa ja säilytetään suurin osa Ny-
landeripuiston arvometsästä. Uudet korttelialueet ylettyvät osittain
myös Nylanderipuistoon. Kokonaisuudessaan puiston laajuus kasvaa
voimassa olevien asemakaavojen puistoksi määriteltyyn alueeseen
nähdessä. On kuitenkin todettava, että nykyisellään YOT-
korttelialueeseen kuulu melko laajoja istutettavaksi määriteltyjä alueita
tai muutoin rakentamattomana ne ovat viheralueen luonteisia. Puisto-
alueiden kannalta positiivinen muutos on voimassa olevan asemakaa-
van mukaisen joukkoliikennekadun ns. Pietari Kalmin kadun jatkeen
poistaminen ja muuttaminen puistoalueeksi, mikä puolestaan edesaut-
taa Kumpulanlaakson puistoalueen kehittämistä.

Kaupunginmuseo on jo aiemmin todennut, että Kumpulanmäen vahvaa
ja laajalle vaikuttavaa vehreää ominaisluonnetta tulee kunnioittaa myös
asumista ja toimitilaa tarjoavien uudisrakennusten korttelirakennetta
ratkaistaessa ja rakennusten sijoittelua suunniteltaessa. Näin ollen pu-
ustoista metsää ja luonnonkallioita tulee kaupunginmuseon näkemyk-
sen mukaan säilyttää rakennusten välissä ja osana myös Kustaa Vaa-
san tien katutilaa ja sieltä avautuvia näkymiä. Kaavaselostuksessa to-
detaan, että Kustaa Vaasan tien puoleisten kortteleiden väliset porra-
syhteydet ja muut katualueet toteutetaan mahdollisimman vehreinä.
Samalla katualueilla säilytetään alueelle leimallisia kalliopaljastumia ja
kallioleikkauksia. Tiiviin korttelirakenteen vuoksi rinteessä olemassa ole-
vaa puustoa on haastavaa säilyttää, joten Kustaa Vaasan tielle tuo-
daan vehreyttä porrasyhteyksien sekä rakennusten edusalueiden
istutuksilla. Alueelle leimallisten kallioleikkausten ja kalliopaljastumien
säilyttäminen on mahdollistettu mitoituksessa. Kaupunginmuseo kui-
tenkin toteaa, että nyt esillä olevassa ehdotuksessa uusien asuinker-
rostalokortteleiden ja Kustaa Vaasan tien väliin varsinaisesti istutetta-
vaksi alueen osaksi on määrätty ainoastaan osittain korttelin 24984
edustaa ja hyvin pieneltä osin korttelin 24985 edustaa. Muiden kortte-
leiden ja Kustaa Vaasan tien väliä on pääosin yhdistettyä jalankululle
ja pyöräilylle sekä pelastus- ja huoltoajolle varattua alueen osaa, johon
on määrätty vain muutamia istutettavia puita ohjeellisiin sijainteihin. Ka-
tutilan vehreä luonne ei tällä ratkaisulla tule säilymään, vaikka asuin-

kerrostalokortteleiden väleihin istutettavia alueiden osia ja istutettavaksi määrättyjä puita onkin osoitettu. Kaupunginmuseo on esittänyt myös uudisrakennuksien toteuttamista esitettyä pienimittakaavaisempaan ja niin etteivät uudisrakennusten julkisivut nouse muurimaisen korkeina seinäminä Kustaa Vaasan tien reunalla. Kaavaselostuksen mukaan: "Kustaa Vaasan tien varren luonne muuttuu metsäisestä rinteestä kaupunkimaiseksi korttelialueeksi kun 6-8 kerroksisten rakennusten umpikorttelit nousevat Kustaa Vaasan tieltä Pietari Kalmin kadulle. Rakennukset on sovittu rinteeseen ja maaston mukaan porrastuvat asuintalot säilyttävät rinteen näkyvänä elementtinä kaupunkikuvassa. Tutkapallo nousee edelleen rakennusten yläpuolelle." Pietari Kalmin kadun varren muutos pysäköintikenttien ja metsän rajaamasta katutilasta rakennuksin ja katupuvin rajatuksi kaduksi ei näyttäydä yhtä merkittävänä. Muutoksen tulee kuitenkin pysyä puuston latvusten takana niin, ettei se mäen laelta nouse kaukonäkymiin.

Asemakaavahankkeen aluerajauksen eteläosassa sijaitsee muinaismuistolain (1963/295) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Gumtäkt torp (muinaisjäänösrekisterin kohde 1000017308). Kyseessä on Gumtåktin torpan paikka kalliomäen etelärinteellä, missä on havaittavissa terasseja ja rakennuksen pohjia. Kaavaehdotuksessa muinaisjäänösalue on huomioitu merkitsemällä se kaavakarttaan sm-merkinnällä ja asianmukaisella kaavamääräyksellä. Muinaisjäänös säilytetään osana puistoa. sm-alueelle Nylanderipuiston kaakkoisosaan on merkitty myös joitakin uusia polkulinjoja. Kaavaehdotukseen liittyvässä aineistossa mainitaan, että puistoalueen nykyistä polustoa parannetaan ja linjataan osin uudestaan siten, että kävelyreitit mahdollistavat helpon pääsyn Kumpulanmäeltä Jyrängöntielle ja edelleen Vallilanlaaksoon. Puistoon on osoitettu myös uusi esteetön kävelyreitti sekä pohjois-eteläsuuntainen polku portaineen. Polkujen toteuttamisessa pyritään hyödyntämään olemassa olevaa polustoa, mikä on hyvä lähtökohta. Kaavan toteuttamisella saattaa siis olla vähäisiä vaikutuksia muinaisjäänöksen. Mikäli polkujen ja niihin liittyvän valaistuksen toteuttamisella on vaikutuksia sm-alueelle, on suunnitelmista neuvoteltava kaupunginmuseon kanssa tarvittavien tutkimusten ja suojelualueelle sopivien rakennustapojen selvittämiseksi.

Kaupunginmuseo on useaan kertaan todennut, että suunnittelualueella sijaitsevat arkeologiset kohteet ja suunnittelualueen sijoittuminen ja rajautuminen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden nivelkohtaan sekä maiseman merkitys ja vaikutus hyvin laajalti ympäristöönsä edellyttää suunnittelulta ja kaavalliselta ratkaisulta herkkyyttä, jotta paikan henki ja oma erityisluonne saadaan muutoksesta huolimatta säilymään. Nylanderipuiston puoleisella osalla näiden tavoitteiden voidaan katsoa esillä olevassa Kumpulanmäen asemakaavaehdotuksessa toteutuvan. Sen sijaan muutos Kustaa Vaasan tien

25.09.2024

varrella tulee kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta olemaan liian raju ja rakentamisen ja maaston muokkaamisen huomattavan määrän vuoksi myös peruuttamaton.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 24.6.2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 20.9.2019

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.10.2021 § 44

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12744 pohjakartan kaupunginosassa 24 Kumpula. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12744
Kaupunginosa: 24 Kumpula
Kartoituksen työnumero: 16/2021
Pohjakartta valmistunut: 9.6.2021
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911

25.09.2024

Ärende/7

merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 02.06.2021 § 46

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Johtava arkkitehti Salla Hoppu esitteli.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Fysikonrinne – Fysikerbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Geologinrinne – Geologbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Maantieteilijänkuja – Geografgränden

(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Matemaatikonrinne – Matematikerbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Peter Forsskålin polku – Peter Forsskåls stig

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

25.09.2024

Perustelu: Muistonimi. Kumpulan kartanossa lapsuusvuotensa viettäneen filosofian professori, luonnontutkija, kasvitieteilijä, tutkimusmatkailija, painovapauden puolustaja Peter Forsskålin (1732–1763) mukaan. Nimistötoimikunta on käsitellyt Peter (myös Petter, Pehr, Petrus) Forsskålin muistamista koskevia aloitteita 15.9.2004 ja 17.2.2016. Vaihtoehtoisista etunimistä ja myös sukunimestä on valittu Kansallisbiografia- ja Nationalencyklopedin-verkkojulkaisuissa esiintyvä muoto.

Lisäksi nimistötoimikunta päätti esittää alueelle yhden vaihtoehtoisen nimiparin, josta kaavoittaja voi valita suunnitelman edettyä kohteelle sopivimman nimen:

Ilmatieteilijänaukio – Meteorologplatsen

(aukio)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

tai

Ilmatieteilijänpuistikko – Meteorologparken

(puisto)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

8 Principer för ändring av arrendeavtal för tomter utarrenderade för bostadsproduktion med statligt stöd vid ombyggnad

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige fastställer principerna nedan för ändring av arrendeavtal för bostadstomter utarrenderade för bostadsproduktion med statligt stöd vid ombyggnad:

1. Arrendetiden förlängs med högst 40 år om det är behövt med tanke på ett statligt räntestödslån som upptas för ombyggnad av ett statligt stött objekt.
2. Arrendet hålls på den nivå som anges i avtalet till utgången av den ursprungliga arrendetiden, varefter staden har rätt att justera arrendet till det gängse värdet vid tidpunkten om detta inte förhindras av orsaker som anknyter till prissättningen av Araobjekt eller av andra orsaker.
3. I övrigt gäller tilläggsvillkoren i det befintliga avtalet och eventuella tilläggsvillkor föreskrivna av en behörig myndighet.

Föredragandens motiveringar

Bakgrund

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Ara) är en statlig myndighet som beviljar statliga understöd och bidrag för boende och byggande. Ara erbjuder räntestöd för ombyggnad av bostadshus för projekt som förlänger fastigheternas livslängd och förbättrar bostadsförhållandena. Räntestödslån är lån vars räntekostnader delvis betalas av staten.

Ombyggnadsprojekt för hyres- och bostadsrättshus kan finansieras med räntestödslån som Ara beviljar.

Ara har tidigare förutsatt att arrendeavtalen för objekt på stadens arrendetomter ska gälla minst 30 år efter att lånet har beviljats.

Ara har ändrat sin praxis så att arrendetiden enligt arrendeavtalet ska gälla minst 5 år efter att lånet har återbetalats. Därför är nuvarande praxis, som går ut på att arrendetiden förlängs med 30 år, inte längre tillräcklig.

Befogenheter

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641

FO-nummer
0201256-6

Enligt 7 kap. 1 § 8 punkten i förvaltningsstadgan fastställer stadsfullmäktige allmänna arrendeprinciper för arrendeavtal på över 30 år.

Enligt 16 kap. 1 § 2 mom. 2 punkten i förvaltningsstadgan beslutar eller godkänner stadsmiljönämnden, om inte något annat är föreskrivet om befogenheterna, grunder och gränser enligt vilka en tjänsteinnehavare beslutar om att utarrendera fastigheter som förvaltas av sektorn med arrendeavtal för över trettio år eller arrendeavtal som gäller tills vidare med en uppsägningstid på över ett år, om stadsfullmäktige har fastställt allmänna arrendeprinciper.

Stadsmiljönämnden har 4.4.2023 (§ 194) delegerat befogenheter att utarrendera fastigheter för över trettio år till tjänsteinnehavare.

Stadsfullmäktige har 2.2.2022 (§ 22) godkänt allmänna principer för utarrendering av bostadstomter och tomter som betjänar boendet. Principerna gäller enligt stadsmiljönämndens anvisningar om tillämpning 29.3.2022 (§ 199) för tomter för nybyggnad, tomter som likställs med nybyggnad och för fastigheters delområden för vilka ett arrendeavtal för ett bostadsområde upprättas i enlighet med 3 kap. i jordlegolagen. Principerna gäller inte för arrendeavtal som är i kraft eller vid förlängning av arrendeavtal.

Förslag till ändring

Stadsfullmäktige bör godkänna allmänna arrendeprinciper för förlängning av gällande arrendeavtal för att stadsmiljönämnden eller en av nämnden bestämd tjänsteinnehavare ska ha rätt att förlänga arrendetiden för bebyggda bostadstomter utarrenderade för bostadsproduktion med statligt stöd med fyrtio år när det är behövt med tanke på ett statligt räntestödslån som upptas för ombyggnad av ett statligt stött objekt.

Stadsmiljönämnden har för avsikt att inte längre behandla förlängningar av arrendetiden för enskilda Ara-tomter när detta förutsätts vid ombyggnad. I stället avser nämnden att delegera befogenheterna i enlighet med 16 kap. 1 § 2 mom. i förvaltningsstadgan så att arrendetiden kan förlängas genom tjänsteinnehavarbeslut.

Arrendebelopp vid ändringen

Stadsmiljönämnden beslutade 8.12.2020 (§ 725) om en smärre ändring i punkten 3.2 c i anvisningarna om tillämpning av riktlinjerna för upplåtelse av tomter fastställda av stadsstyrelsen 1.4.2019 (§ 220). Ändringen innebär att tomtarrendet inte justeras vid förlängning av arrendetiden när arrendetiden förlängs genom ändring av arrendeavtalet under

25.09.2024

arrendetiden, utan först efter att den ursprungliga arrendetiden har löpt ut.

Tomtarrendet justeras inte vid förlängning av arrendetiden när arrendetiden förlängs genom ändring av arrendeavtalet under arrendetiden, utan först efter att den ursprungliga arrendetiden har löpt ut.

Arrendet hålls härmed på den nivå som anges i avtalet till utgången av den ursprungliga arrendetiden, varefter staden har rätt att justera arrendet till det gängse värdet vid tidpunkten om detta inte förhindras av orsaker som anknyter till prissättningen av Ara-objekt eller andra orsaker.

Arrendegivaren har rätt att efter utgången av den ursprungliga arrendetiden fastställa eller vid behov bestämma också till exempel arrendetiden och de övriga avtalsvillkoren i enlighet med stadsfullmäktiges och stadsmiljönämndens då gällande beslut om ny utarrendering av tomter som gäller utlöpande arrendeavtal eller beslut som fattas separat senare samt i enlighet med villkoren i den vid tidpunkten aktuella arrendeavtalsblanketten för bostadsområden. De ovannämnda arrendehöjningarna ska dock genomföras så att de stämmer överens med den rimliga prisnivån som Ara fastställt.

Övrigt

Det föreslagna förfaringssättet gör det möjligt att även i fortsättningen finansiera projekt för ombyggnad av hyres- och bostadsrättshus med räntestödslån beviljade av Ara.

Möjligheten att förlänga arrendeavtal begränsas så att den gäller bara ombyggnadsprojekt som genomförs med finansiering från Ara. Arrendetiden för andra objekt än sådana som omfattas av Ara-regleringen förlängs på samma sätt som hittills.

Tilläggsvillkor i det befintliga avtalet och eventuella tilläggsvillkor föreskrivna av en behörig myndighet är ett villkor om markbeskaffenhet som preciserar ansvarsfrågorna i anknytning till marken och ett villkor om jordvärme som gör det möjligt att utnyttja jordvärme.

De flesta av de tomter som avses här är gamla tomter som har utarrenderats till Helsingfors stads bostäder Ab.

Stadsmiljönämnden godkände ärendet enhälligt 13.8.2024 (§ 366).

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Susanna Hyvärinen, stadssekreterare, telefon: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

25.09.2024

Ärende/8

Anni Hautala, fastighetsjurist, telefon: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Stadsmiljönämnden
Tomter och utveckling av markegendom
Enheten tomter

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 557

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa seuraavat valtion tukemaan asuntotuotantoon vuokrattujen asuntotonttien maanvuokrasopimusten muuttamisen periaatteet peruskorjaustilanteessa:

1. Vuokra-aikaa jatketaan enintään 40 vuotta, mikäli se on valtion tukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta tarpeen
2. Maanvuokra säilyy sopimuksessa sovitulla tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokraa ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä
3. Muuten noudatetaan olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranomaisen mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Käsittely

16.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Tuula Saxholm

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö

25.09.2024

Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi
Anni Hautala, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 13.08.2024 § 366

HEL 2024-008113 T 10 00 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että

1. Asuntotonttien maanvuokrauksesta päättävä toimivaltainen viranhaltija oikeutetaan jatkamaan asuntotonttien maanvuokrasopimuksia enintään 40 vuodella, mikäli se on valtion tukeman kohteen peruskorjausta varten otettavan valtion korkotukilainan kannalta tarpeen.
2. Kohteen rakennusoikeuden määrällä ei ole toimivaltaa rajoittavaa vaikutusta.
3. Maanvuokra säilyy nykyisellä tasolla alkuperäisen vuokra-ajan päättymiseen saakka, minkä jälkeen kaupungilla on oikeus tarkistaa maanvuokraa ko. ajankohdan käypään arvoon, ellei sille ole Ara-kohteiden tonttihinnoitteluun liittyviä tai muita esteitä.
4. Muuten noudatetaan olemassa olevan sopimuksen ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Anni Hautala, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 23775
anni.hautala(a)hel.fi

9

Projektplan för ombyggnad och utbyggnad av Nordiska skolan

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige godkänner projektplanen för ombyggnad och utbyggnad av Nordiska skolan, daterad 7.2.2024, enligt vilken projektet omfattar cirka 7 691 m² bruttoyta och byggkostnaderna för projektet uppgår till högst 29 360 000 euro exklusive mervärdesskatt i prisnivån för december 2023.

Föredragandens motiveringar

Projektets behövlighet

Nordiska skolans nuvarande lokaler på Louhivägen 3 i Kottby behöver en omfattande ombyggnad när det är fråga om lokalernas tekniska skick och funktioner. Lokalerna är dessutom inte tillräckliga för skolan och motsvarar inte verksamhetsmålen till alla delar.

I delområdena Kottby, Forsby och Gumtäkt uppskattas antalet finskspråkiga barn och barn med ett annat språk som modersmål i åldern 7–15 år att öka med cirka 120 från år 2022 till år 2037. Nordiska skolan behöver lokaler för grundläggande utbildning för årskurs 1–9 och för specialundervisning för två specialklasser (en specialklass för särskilt stöd och en lokal specialklass). Dessutom behöver skolan moderna lokaler för anställda och matförsörjning samt gemensamma lokaler för invånar- och kvällsverksamhet.

Nordiska skolans lokaler betjänar cirka 365 elever (läget i maj 2024). Skolan ordnar intensifierad undervisning i huslig ekonomi och gymnastik från årskurs 7. Dessutom ordnar skolan så kallad Nordiska skolan-undervisning på två språk som har betoning på nordiskt samarbete, gemensamt lärande och hållbar utveckling.

Behovet av fostrans- och utbildningstjänster och platsernas tillräcklighet följs regelbundet upp på både områdes- och stadsnivå. I planeringen av servicenätet har man beaktat sådan lokalkapacitet som är under byggnad och den befintliga lokalkapaciteten. I planeringen av verksamhetsställets omfattning har Nordiska skolan-undervisningens behov, hela serviceområdets långsiktiga utveckling, befolkningsprognosen, byggande av bostäder och affärslokaler samt trafikarrangemang beaktats.

Fostrans- och utbildningsnämnden godkände 27.2.2024 (§ 45) behovsutredningen för projektet.

Projektplan

Nordiska skolan genomgår en ombyggnad och byggs ut med lokaler som är centrala för Nordiska skolan och dess verksamhet.

Skolhuset och utbyggnaderna planeras och byggs i överensstämmelse med dagens normala kvalitetsnivå och i enlighet med de gällande byggbestämmelserna och Helsingfors stads egna planeringsanvisningar. Lokalerna planeras så att de blir hälsosamma, säkra och trivsamma.

Utifrån fostrans- och utbildningssektorns behov planeras den enhetliga grundskolan för 675 barn. För den grundläggande utbildningsverksamheten ordnas lokaler för grundläggande utbildning i årskurs 1–9 samt lokaler för ämnesundervisning och elevvård. Dessutom ordnas lokaler för intensifierad undervisning i gymnastik och huslig ekonomi samt för två grupper för specialundervisning.

I och med ombyggnaden och nybyggnaden får skolan tidsenliga och trivsamma lokaler där man kan ordna mångsidig verksamhet. Byggnaden får tidsenliga lokaler för de anställda och matförsörjning samt gemensamma lokaler för invånar- och kvällsverksamhet.

Funktionaliteten hos skolgården förbättras med ny utrustning för sport och lek. Gårdsområdets säkerhet förbättras med bullerskärmar och genom att servicetrafiken och skolområdenas funktioner skiljs åt.

Gymnastiklokalerna i projektet har planerats så att de motsvarar fostrans- och utbildningssektorns behov i enlighet med utbildningsstyrelsens dimensioneringsanvisningar och skollokalerna gör det möjligt att öka den sociala gemenskapen och invånaranvändningen i området. I projektets behovsutredningsfas har kultur- och fritidssektorns eventuella behov att planera service- och idrottsnätet dock inte kartlagts. Sedan 2023 har en sådan genomgång etablerats i sektorernas gemensamma projekt för det stadsövergripande arbetet på servicenätet och i den fyrfasiga beredningen av husbyggnadsprogrammet.

För projektet har en projektplan, daterad 7.2.2024, utarbetats i samarbete mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn. Under planeringen av projektet har representanter från byggnadstillsynstjänsterna, stadsmuseet, miljötjänsterna och räddningsverket, samarbetspersonalen vid fostrans- och utbildningssektorns arbetarskydd och tillgänglighetsombudet hörts som experter.

Projektplanen finns i bilaga 1.

De anställda inom fostrans- och utbildningssektorn engageras

Skolans personal har deltagit i beredningen av projektet och bidragit med ett pedagogiskt och funktionellt perspektiv på planeringen av lokalerna. Den respons som har kommit in genom delaktiggörandet beaktas i utarbetandet av planerna. Personalen engageras också i den fortsatta utvecklingen av planerna med hjälp av användarmöten.

Projektets omfattning

Projektet omfattar 7 691 m² bruttoyta och 6 251 m² lägenhetsyta.

Kostnader

Projektets byggkostnader uppgår till sammanlagt högst 29 360 000 euro, exklusive mervärdesskatt, i kostnadsnivån för december 2023.

Byggkostnaderna exklusive mervärdesskatt för skolombyggnaden uppgår till cirka 16,16 miljoner euro, dvs. 3 391 euro/m² bruttoyta (4 766 m² bruttoyta), och byggkostnaderna exklusive mervärdesskatt för utbyggnaden uppgår till cirka 13,20 miljoner euro, dvs. 4 513 euro/m² bruttoyta (2 925 euro/m² bruttoyta).

Lokalkostnad för fostrans- och utbildningssektorn

Den totala lokalhyran för fostrans- och utbildningssektorn beräknas uppgå till 2,1 miljoner euro om året (28,0 euro/m² lägenhetsyta i månaden) i kostnadsnivån för december 2023. Kapitalhyrans andel av totalhyran är 22,5 euro/m² lägenhetsyta i månaden. Hyran per kvadratmeter grundar sig på en lägenhetsyta på 6 251 m².

Den nuvarande interna hyran är cirka 838 881 euro om året (17,68 euro/m² lägenhetsyta i månaden). Hyran per kvadratmeter grundar sig på den nuvarande uthyrda lägenhetsytan på 3 954 m².

Hyreskalkylen anges i en teknisk bilaga till projektplanen. Den slutliga kapitalhyran justeras efter kostnaderna i entreprenadskedet.

Underhållshyran justeras så att den motsvarar underhållshyran vid tidpunkten då projektet slutförs.

Projektfinansiering

I byggnadsprogrammet för husbyggnadsprojekt 2024–2033, som ingår som bilaga i 2024 års budget, har det reserverats sammanlagt 27,68 miljoner euro för att planera och genomföra projektet, utgående från att

projektets omfattning är 6 750 m² bruttoyta och det genomförs under åren 2025–2027.

Att det nödvändiga finansieringsbehovet för projektet har ökat beaktas vid beredningen av ett nytt byggnadsprogram.

Projektets genomförande och tidsplan

Projektets genomförande- och underhållsansvar hör till stadsmiljösektorns servicehelhet byggnader och allmänna områden.

Avsikten är att byggarbetena inleds i juni 2025 och blir färdiga i juni 2027.

Tillfälliga lokaler

Skolans verksamhet flyttas i sin helhet till tillfälliga lokaler under ombyggnaden och utbyggnaden (juni 2025–juni 2027). Stadsstyrelsen godkände 2.10.2023 (§ 591) att lokalerna vid Backasgatan 84 fortsätter att hyras ut till den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken för tillfällig användning. Projektplanen har beretts i samarbete mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn.

Den beräknade hyran för de tillfälliga lokalerna uppgår till 79 165 euro i månaden, dvs. totalt cirka 950 000 euro om året i kostnadsnivån för februari 2024. Tillfälliga lokaler behövs tills ombyggnaden och utbyggnaden slutförts.

Kostnaderna för de tillfälliga lokalerna ingår inte i byggnadskostnaderna som är angivna i projektplanen.

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och bedömning av konsekvenserna för barn

Fostrans- och utbildningsnämnden har 14.5.2024 (§ 108) tillstyrkt projektplanen i sitt utlåtande och konstaterat att projektplanen motsvarar fostrans- och utbildningssektorns verksamhetsmål. Utlåtandet finns i sin helhet i beslutshistorien.

Vid byggandet av lokalerna och gården säkerställs en säker och hälsosam verksamhetsmiljö för barn. Vid trafikplaneringen säkerställs att barnen har säkra gång- och cykelförbindelser till byggnaden och dess närområden. Barnens möjligheter att säkert ta sig till rekreations-, idrotts- och kulturtjänsterna i närområdet har beaktats i planeringen.

Befogenheter

Enligt 7 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i förvaltningsstadgan beslutar stadsfullmäktige om projektplaner för projekt i stadens regi då de kalkylerade kostnaderna överstiger 10 miljoner euro.

25.09.2024

Ärende/9

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, stadssekreterare, telefon: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Hanksuunnitelma, Yhtenäiskoulun perusparannus ja Nordiska Skolan laajennus, 07.02.2024

Bilagematerial

1 Hanksuunnitelman liitteet 1–7
2 Väistötiloja koskeva kaupunginhallituksen päätös 2.10.2023 § 591

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Fostrans- och utbildningsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 532

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Pohjoismaisen yhtenäiskoulun perusparannuksen ja laajennuksen 7.2.2024 päivätyn hanksuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 691 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustassa.

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 108

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 07.02.2024 päivätystä Yhtenäiskoulun perusrakennuksen ja laajennuksen hankesuunnitelmasta (liite 1).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt 27.02.2024 osoitteen Louhentie 3 rakennettavan Yhtenäiskoulun perusrakennuksen ja laajennuksen tarveselvityksen. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuutta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuran ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Kimmo Mustonen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 23148
kimmo.mustonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 04.04.2024
§ 38

25.09.2024

HEL 2024-003765 T 10 06 00

Louhentie 3, 00610 Helsinki, Pysyvä rakennustunnus: 5838, Hankenumero: 2821P21527

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Louhentie 3, 00610 Helsinki toteutettavan Yhtenäiskoulun perusparannuksen ja Nordiska Skolan laajennuksen 07.02.2024 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta-arvio arvonlisäverottomana on 29 360 000 euroa joulukuun 2023 kustannustasossa ja laajuus on noin 7 691 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

04.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Juha Polvinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Hannu Seppälä

Lisätiedot

Juha Polvinen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21291
juha.polvinen(a)hel.fi
Sonja Liljeblad, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38472
sonja.liljeblad(a)hel.fi

10

Projektplan för ombyggnad och tillbyggnad av Koskelan ala-aste och daghemmet Herttua

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige godkänner projektplanen för ombyggnad och tillbyggnad av lågstadieskolan Koskelan ala-aste och daghemmet Herttua, daterad 12.12.2023, enligt vilken projektet omfattar cirka 5 668 m² bruttoyta och byggkostnaderna för projektet uppgår till högst 26 450 000 euro exklusive mervärdesskatt i prisnivån för augusti 2023.

Föredragandens motiveringar

Projektets behövlighet

Lågstadieskolan Koskelan ala-astes och daghemmet Herttuas nuvarande lokaler behöver en övergripande och omfattande ombyggnad. Dessutom är lokalerna otillräckliga för det ökande antalet användare och motsvarar inte till alla delar verksamhetsmålen. I en granskning av servicenätet i Gumtäkt, Kottby och Forsby konstaterades att daghemmet Herttua behöver lokaler för cirka 250 barn i daghemsåldern och skolan Koskelan ala-aste lokaler för 250 elever.

I daghemmet finns nu platser för cirka 100 barn och lågstadiets elevantal uppgår till cirka 100. Skolan ligger på adressen Hertig Johans väg 13 och daghemmet på Hertig Johans väg 13b.

Utöver de huvudsakliga lokalerna har skolan tilläggslokaler på Kottbyvägen 8. Efter ombyggnaden och tillbyggnaden kan skolan avstå från tilläggslokalerna.

Fostrans- och utbildningsnämnden godkände 12.12.2023 (§ 283) projektets behovsutredning.

Projektplan

Projektplanen gäller en omfattande teknisk och funktionell ombyggnad av Koskelan ala-astes och daghemmet Herttuas nuvarande byggnader samt en tillbyggnad. Tillbyggnaden kopplar ihop de nuvarande byggnaderna, som är föremål för ombyggnaden, till en funktionell helhet. Lokalerna planeras för 250 elever inom den grundläggande utbildningen och 250 barn i daghemsåldern.

Under projektet byts de hustekniska installationerna ut och förbättras energieffektiviteten. Dessutom repareras de skadade fasaderna, fönstren och yttertaket samt fuktskadade konstruktioner. I samband med projektet ska lokalerna moderniseras och tillgängliga lokaler utrustas för skolans och daghemmets verksamhet.

Ombyggnaden och tillbyggnaden planeras och genomförs i överensstämmelse med dagens normala kvalitetsnivå och i enlighet med gällande byggbestämmelser och stadens egna planeringsanvisningar. Lokalerna planeras så att de blir hälsosamma, säkra och trivsamma. Lokalerna gör det möjligt att ordna verksamhet i enlighet med den nuvarande planen för småbarnspedagogik. I och med ombyggnaden och tillbyggnaden får daghemmet tidsenliga och trivsamma lokaler där man kan ordna mångsidig verksamhet.

Den detaljplaneändring som projektet förutsätter vann laga kraft i april 2024. I detaljplanen har kvartersområdet delats in i separata områden för daghem, förskola och skolelever så att skolgården fortfarande ligger bredvid Hertig Johans väg medan daghemsgården ligger väster och norr om det nuvarande daghemmet, delvis på den nuvarande lekparkens område. Ett stängsel med en grind kommer att skilja åt daghems- och skolgården.

Gårdsdäcket mellan nybyggnaden och den ombyggda skolan används som idrotts- och verksamhetsområde för skolans elever. Från gårdsdäcket går det att nå nybyggnadens omklädnings- och tvättrum.

Lokalerna planeras så att invånare och lokala grupper kan ordna verksamhet och evenemang i dem.

I planeringen av gårdsområdena bevaras så mycket som möjligt av växtligheten på toften, beaktas verksamhetens krav i olika väderförhållanden och säkerställs fungerande förbindelser till de närliggande grönområdena.

En projektplan daterad 12.12.2023 har utarbetats i samarbete mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn. Under planeringen av projektet har representanter från byggnadstillsynstjänsterna, miljötjänsterna, stadsmuseet och räddningsverket, samarbetspersonalen vid fostrans- och utbildningssektorns arbetarskydd och tillgänglighetsombudet hörts som experter.

Projektplanen finns i bilaga 1.

Fostrans- och utbildningspersonalen engageras i projektet

Representanter för småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utvecklingstjänsterna har deltagit i beredningen av projektet och bidragit med ett pedagogiskt och funktionellt perspektiv på planeringen av lokalerna. Personalen engageras även i den fortsatta utvecklingen av planerna i användarworkshopar i faserna för översiktsplanering och byggplanering.

Projektets omfattning

Projektet omfattar 5 668 m² bruttoyta och 4 929 m² lägenhetsyta.

Byggkostnader

Projektets byggkostnader uppgår till sammanlagt högst 26 450 000 euro, exklusive mervärdesskatt, i kostnadsnivån för augusti 2023.

Ombyggnadens byggkostnader är cirka 6,9 miljoner euro (4 726 euro/m² bruttoyta) för skolans del och cirka 6,1 miljoner euro (4 507 euro/m² bruttoyta) för daghemmets del. Byggkostnaderna för skolans och daghemmets tillbyggnad uppgår till cirka 13,4 miljoner euro (4 689 euro/m² bruttoyta).

Projektkostnaderna höjs bland annat att grundläggningsförhållandena på grund av objektets särdrag är svåra samt av ett omfattande behov av byggnads- och hustekniska reparationer. Kostnadseffekten av dessa faktorer uppgår till cirka 930 000 euro exklusive mervärdesskatt och ingår i projektets totalkostnader.

Lokalkostnader för fostrans- och utbildningssektorn

Den interna hyran för de ombyggda lokalerna och tillbyggnaden är 29,8 euro/m² lägenhetsyta i månaden. Av detta är kapitalhyrans andel 24,2 euro/m² lägenhetsyta och underhållshyran andel 4,1 euro/m² lägenhetsyta i månaden. Den totala hyran uppgår till cirka 146 919 euro i månaden och årshyran blir cirka 1,8 miljoner euro. Hyran per kvadratmeter grundar sig på en lägenhetsyta på 4 929 m².

Skolans andel av den interna hyran uppgår till cirka 1,1 miljoner euro om året (2 976 m² lägenhetsyta) och daghemmets till cirka 700 000 euro om året (1 953 m² lägenhetsyta).

Den nuvarande interna hyran för skolan och daghemmet är 18,9 euro/m² lägenhetsyta i månaden, dvs. cirka 450 000 euro om året. Hyran per kvadratmeter grundar sig på den nuvarande hyrda lägenhetsytan på 1 980 m².

Den slutliga kapitalhyran justeras efter kostnaderna i entreprenadskedet. Underhållshyran justeras så att den motsvarar underhållshyran vid tidpunkten då projektet slutförs.

Projektfinansiering

I byggnadsprogrammet för husbyggnadsprojekt 2024–2033, som bifogats 2024 års budget, har det reserverats sammanlagt 23,5 miljoner euro för att planera och genomföra projektet under perioden 2026–2028.

Projektets ökade finansieringsbehov beaktas då förslaget till nytt byggnadsprogram bereds.

Projektets genomförande och tidsplan

Projektets genomförande- och underhållsansvar hör till lokalservicen inom stadsmiljösektorns servicehelhet byggnader och allmänna områden.

Avsikten är att byggarbetena inleds i juni 2026 och blir färdiga i juni 2028. Enligt tidsplanen inleds verksamheten i lokalerna i augusti 2028.

Tillfälliga lokaler

Skolan Koskelan ala-aste och daghemmet Herttua flyttar från Hertig Johans väg 13 till tillfälliga lokaler tills ombyggnaden och tillbyggnaden är färdiga. De tillfälliga lokalerna finns på adressen Backasgatan 84.

Stadsstyrelsen beslutade 2.10.2023 (591 §) fortsätta hyra ut lokaler vid Backasgatan 84 till den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken för tillfällig användning. De tillfälliga lokalerna är en lösning som stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn beredde i samarbete med lokalernas användare. Beslutet finns i bilagematerialet.

Den beräknade hyran för de tillfälliga lokalerna uppgår till 17,06 euro/m² i månaden, dvs. cirka 150 000 euro om året. Hyran per användare bestäms enligt elev- och barnantalet i respektive användningsfas.

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och bedömning av konsekvenserna för barn

Fostrans- och utbildningsnämnden har 14.5.2024 (§ 110) tillstyrkt projektplanen i sitt utlåtande. Fostrans- och utbildningsnämnden konstaterar att projektet väl svarar mot de funktionella målsättningarna för fostran och utbildning. Dessutom anser fostrans- och utbildningsnämnden att det är viktigt att särskilt se till att de allra yngsta eleverna får tillfälliga lokaler vid Kottbyvägen, eftersom de tillfälliga lokalerna på Backas-

25.09.2024

gatan ligger rätt så långt från Forsby. Utlåtandet finns i sin helhet i ärendets beslutshistoria.

Vid byggandet av lokalerna och gården säkerställs en säker och hälsosam verksamhetsmiljö för barn. Vid trafikplaneringen säkerställs att barnen har säkra gång- och cykelförbindelser till byggnaden och dess närområden. Barnens möjligheter att säkert ta sig till rekreations-, idrotts- och kulturtjänsterna i närområdet har beaktats i planeringen.

Befogenheter

Enligt 7 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten i förvaltningsstadgan beslutar stadsfullmäktige om projektplaner för projekt i stadens regi då de kalkylerade kostnaderna överstiger 10 miljoner euro.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, stadssekreterare, telefon: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Hanksuunnitelma Koskelan ala-asteen ja päiväkodin perusparannuksen ja laajennuksen hanksuunnitelma 12.12.2023

Bilagematerial

1 Hanksuunnitelman liitteet 1–6
2 Kaupunginhallituksen päätös 2.10.2023 § 591 väistötiloista

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Fostrans- och utbildningsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 531

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

25.09.2024

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Koskelan ala-asteen ja päiväkotiherttuan perusparannuksen ja laajennuksen 12.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 5 668 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 26 450 000 euroa elokuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.05.2024 § 110

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 12.12.2024 päivätystä Koskelan ala-asteen ja päiväkotiherttuan hankesuunnitelmasta (liite 1).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen 12.12.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuutta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuran ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

25.09.2024

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Mäkelänkadun väistötilojen sijaitessa varsin kaukana Koskelasta, kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikkein pienimmille oppilaille turvataan väistötilat Käpyläntieltä.

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään kappale:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että Mäkelänkadun väistötilojen sijaitessa varsin kaukana Koskelasta, kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikkein pienimmille oppilaille turvataan väistötilat Käpyläntieltä.

Kannattaja: Mirita Saxberg

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Sini Korpinen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 21663
tommi.kantanen(a)hel.fi

Sirpa Juuri, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 43226
sirpa.juuri(a)hel.fi

Kimmo Mustonen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 23148
kimmo.mustonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 07.03.2024 § 22

HEL 2023-013220 T 10 06 00

Juhana-herttuantie 13, 00600 Helsinki, Pysyvä rakennustunnus: 6121 ja 6122, Hankenumero:
2821P21795

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Juhana-herttuantie 13, 00600 Helsinki toteutettavan Koskelan ala-asteen ja päiväkodin perusparannuksen ja laajennuksen 12.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta arvonlisäverottomana

25.09.2024

on 26 450 000 euroa elokuu 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 5 668 brm² ehdolla, että kasvatusta- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

07.03.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Juha Polvinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Juha Polvinen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21291
juha.polvinen(a)hel.fi
Sonja Liljeblad, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 38472
sonja.liljeblad(a)hel.fi

11

Gruppmotion av Gröna fullmäktigegruppen om att pigga upp stadens centrum för barn, unga och familjer

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Gröna fullmäktigegruppen föreslår i sin gruppmotion att staden inleder nya åtgärder för att pigga upp stadens centrum för barn, unga och familjer. Som en del av arbetet ska staden utreda huruvida en högklassig och upplevelserik lekpark kan byggas i stadens centrum.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena från stadsmiljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden och konstaterar att en övergripande granskning av stadsrummet i innerstadsområdet ur barns, ungdomars och familjers perspektiv är viktig för att kunna pigga upp stadens centrum. Såväl parker, gator, kulturinstitutioner som anläggningar för utomhusträning ska vara tillgängliga och trivsamma. Staden har tagit i bruk bedömningen av konsekvenser för barn, med vilken man gör en bedömning av barnets bästa, som både FN:s konvention om barnets rättigheter och lagstiftningen förutsätter. En stadsmiljö och ett centrum där barn och unga trivs är en miljö där alla trivs.

Stadsmiljösektorn fortsätter sitt arbete för att bygga en upplevelserik lekpark eller lekplats i centrum. Samtidigt fortsätter sektorn att planera och genomföra ombyggnaden av flera parker. Under arbetet renoveras sådana lekplatser och lekparkar som är belägna i dem. Sektorn fortsätter även att anlägga nya lekplatser. Dessutom främjar sektorn ett fotgängarvänligt stadsrum som stöder att barn och unga kan röra sig tryggt och skapar ställen där man kan stanna upp, ta det lugnt och leka.

Stadsstyrelsen konstaterar att högklassiga temalekplatser fungerar som attraktiva mål och visitkort både för stadscentrum och för olika områden, och de lockar användare till centrum. Till exempel har lekplatsen som anlades i Tölövisparkens sommarparkförsök varit väldigt populär. Stadsstyrelsen konstaterar att vid planeringen av bestående förnyelser av parken ska lekplatsen byggas ut till en ambitiös och äventyrlig lekplats som lockar barn i olika åldrar att leka. Det är även viktigt att möjliggöra kaféverksamhet i området.

Dessutom konstaterar stadsstyrelsen att när Helsingfors planerar ombyggnad av lekparken och nya lekplatser ska staden satsa på mångsidighet och söka lösningar för att skapa lekplatser som uppmuntrar till berättande lek och stimulerar fantasin hos barn i olika åldrar.

Stadsstyrelsen konstaterar också att Helsingfors har anledning att ytterligare samordna sådana funktioner som skapar aktiviteter och intresserar även vuxna nära varandra, såsom lekplatser, anläggningar för utomhusträning, kaféer och uteserveringar, så att barn och deras vårdnadshavare har möjlighet till lek, möten, utomhusaktiviteter och hobbyer samtidigt.

Stadsstyrelsen uppmuntrar stadsmiljösektorn och kultur- och fritidssektorn att samarbeta exempelvis för att få Anneskvären framför Annegården i bättre användning bland barn, unga och familjer, vilket skulle bidra till att Annegården kunde utsträcka sin verksamhet utomhus.

För att barn, unga och familjer ska kunna beaktas bättre i fortsättningen är det nödvändigt att ytterligare samordna olika funktioner nära varandra samt att satsa på delaktighet så att barns, ungas och familjers behov och önskemål blir hörda. Stadsstyrelsen understöder kultur- och fritidsnämndens förslag om att ge Helsingfors stads och näringslivets samarbetsgrupp ([HELY-gruppen, på finska](#)) i uppdrag att komma med konkreta idéer och lösningar för att pigga upp stadens centrum för barn, unga och familjer.

Stadsstyrelsen anser att utvecklandet av ett upplevelserikt stadscentrum kan även främja turismen i Helsingfors och attrahera utländska turister.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en gruppmotion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken gruppmotion.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Ryhmäaloite 28.02.2024 Pasanen Amanda Vetovoimainen keskusta lapsille, nuorille ja perheille

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

För kännedom

HELY-arbetsgruppen

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2024 § 533

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: 1) Lisätään kappaleen 5 jälkeen:

Kaupunginhallitus toteaa, että laadukkaat teemaleikkipuistot toimivat vetoimaisena kohteena ja käyntikorttina sekä keskustalle että eri alueille ja houkuttelevat käyttäjiä keskustaan. Esimerkkinä Töölönlahden puiston kesäpuistokokeilussa toteutettu leikkipaikka on ollut erittäin suosittu. Kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa Töölönlahden puiston pysyviä uudistuksia tulee leikkipaikkaa laajentaa ja toteuttaa kunnianhimoinen ja seikkailuhenkinen leikkipaikka, joka houkuttelee eri-ikäisiä leikkiin. Alueelle on tärkeä mahdollistaa myös kahvilatoimintaa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että suunniteltaessa leikkipuistojen peruskorjauksia ja uusia leikkipaikkoja tulee panostaa monipuolisuuteen ja etsiä ratkaisuja, joilla luodaan tarinallisia ja mielikuvitusta ruokkivia leikkipaikkoja monen ikäisille lapsille.

Kaupunginhallitus toteaa myös, että Helsingissä on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti.

2) Lisätään kappeleen 7 jälkeen:

25.09.2024

Kaupunginhallitus näkee, että elämyksellisen kaupunkikeskustan kehittämällä voidaan edistää myös Helsingin matkailua ja vetovoimaa ulkomaisille turisteille.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 349

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin vihreän valtuustoryhmän aloitteessa esitetään, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Aloitteen mukaan osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Ryhmäaloite on kaupunkiympäristön toimialan tavoitteiden ja strategisten painopisteiden mukainen. Tarve elämyksellisen leikkipuiston tai -paikan toteuttamisesta on tunnustettu, ja sille tullaan etsimään paikka keskustasta.

Lausunto on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kesken sekä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Lapset ja kaupungin julkinen ulkotila

Kantakaupungin vetovoima koostuu tiiviin rakenteen urbaanista toiminnallisesta monipuolisuudesta ja laadusta, elävästä katutasosta kivijalkoiseen, julkisista tiloista, kaikille avoimista aukioista ja puistoista sekä viihtyisistä rannoista.

Lasten näkökulmasta leikkivälineiden rinnalla kaupunkitilassa voi myös olla kaupunkitaidetta, kiinnostavia elementtejä ja yksityiskohtia: sekä materiaaleja ja värejä, jotka kannustavat leikkisyyteen ja samalla kaikenikäisiä ihmisiä käyttämään kaupunkitilaa. Hyviä esimerkkejä ovat Amos Rexin kummut, joiden luona lapset ja nuoret viihtyvät tai kesäkatukokeilut, joiden yhteydessä on tuotu leikkimistä ja lasten oleskelua tukevia elementtejä kaupunkitilaan. Kulttuurikeskusten, kuten Annantalon, ympäristöjen, aukoiden ja puistojen kehittämisessä on myös hyviä mahdollisuuksia elävöittää kaupunkitilaa yhteistyössä eri toimialojen kesken.

Keskustan elinvoimaprojektissa panostetaan käveltävään, turvalliseen ja viihtyisään kaupunkitilaan. Kävelyn edistäminen on nostettu keskustan strategiseksi vetovoimatekijäksi, ja se on huomioitu myös keskustavisiossa ja Helsingin kävelyn edistämishjelmassa. Käveltävyyden kehittäminen tukee lasten ja nuorten turvallista liikkumista, se luo paikkoja pysähtyä, oleilla ja leikkiä, sekä seurata mitä kaikkea kiinnostavaa ympäristössä tapahtuu. Tällainen kaupunkitila tukee myös leikkipaikkojen ja -puistojen sekä harrastuspaikkojen ulkopuolella lasten ja nuorten hyvää arkea.

Maankäytön keskustavisiossa vuodelta 2021 kehittämisen periaatteina on nostettu esille esimerkiksi seuraavia lasten ja nuorten sekä perheiden viihtyisyyttä tukevia suuntaviivoja: kaikki ovat tervetulleita keskustaan, keskusta on silmäkorkeudelta elävä, katutilan käyttöä priorisoidaan, keskustasta löytyy tapahtumapaikkoja ja keskustan kulttuurikeskittymää vahvistetaan. Kaavoituksella pyritään edistämään monipuolisia ja kaikille saavutettavia tiloja keskustassa.

Makasiinirannan alueelle on suunnitteilla sekä arkkitehtuuri- ja design-museo että uusi leikkipaikka. Rantaan osoitetaan leikkipaikka siten, että sen vieressä on mahdollisuus istuskella sekä kahvilaterassilla että penkeillä. Suunnitteluperiaatteet asettavat tavoitteeksi suunnitella ja rakentaa ulkotilat eri käyttäjäryhmiä varten laadukkaiksi ja viihtyisiksi. Makasiinirantaan saadaan uutta julkista rantaa. Tavoitteena on tehdä siitä toiminnallisesti monimuotoista sovitettuna alueen kulttuurihistorialliseen arvoon ja muihin vaatimuksiin.

Kaupunkiympäristölautakunnan 7.5.2024 hyväksymässä Helsingin uudessa arkkitehtuuriohjelmassa linjataan, että Helsingissä edistetään myös lapsilähtöistä kaupunkisuunnittelua.

Keskustan kehittämisessä tehdään yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Keskustassa on useita kaupungin toimijoita. Osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi tulee toimialojen tehdä ti-

ivistä yhteistyötä ja edelleen kehittää koordinaatio- ja toimintamalleja nykyisiä selkeämmiksi.

Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähemmäksi, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti. Keskustaan tulevan uuden leikkialueen sijaintia harkitaan jonkin jo olemassa olevan tai tulevan lapsia, nuoria ja perheitä palvelevan toimintopaikan tai -pisteen läheisyyteen.

Leikkipuistot ja viheralueet

Keskustassa ja sen lähialueilla on käynnissä tai käynnistymässä useita peruskorjauksia, joiden yhteydessä myös leikkipaikkoja ja -puistoja kunnostetaan. Näitä ovat esimerkiksi Kaisaniemenpuisto, Hesperianpuisto, Hesperian esplanadilla sijaitseva Taivallahden leikkipuisto, Töölönlahdenpuisto ja Sibeliuksenpuisto. Puistojen kunnostukset parantavat lasten, nuorten ja perheiden palveluja. Keskustan alueella käynnissä olevien ja käynnistyvien puistojen ja niihin liittyvien leikkipaikkojen peruskorjaushankkeiden lisäksi alueen asemakaavahankkeissa tutkitaan uuden, laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan. Myös Töölönlahden pohjoispuolella sijaitsevia alueita tarkastellaan uuden leikkiin varattavien paikkojen ja alueiden näkökulmasta.

Meneillään olevassa Töölönlahdenpuiston idea- ja konseptisuunnitelmassa haetaan laajasti yhteisiä tavoitteita Töölönlahdenpuiston suunnitteluun ja siihen, millainen puisto on tulevaisuudessa. Töölönlahdella korostuvat ympäristön ja luonnon merkitys sekä vehreyden lisääminen. Tämä edistää osaltaan lasten, nuorten ja perheiden viihtymistä keskustassa. Idea- ja konseptisuunnitelman valmistuu kesällä 2024. Tämän jälkeen alkaa varsinainen puistosuunnittelu. Nopeina toimenpiteinä kesäksi 2024 ja 2025 Töölönlahdenpuistoon lisätään kasvillisuutta ja uusia toimintapaikkoja. Puistoon tulee väliaikainen hiekka- ja vesileikkipiste.

Teemaleikkipuistot osana verkostoa: pilottikohde valmisteilla

Teema-ajattelua on hyödynnetty Helsingin mittavassa, noin 230 leikkipaikan ja lähes 70 leikkipuiston verkostossa aiemminkin.

Uusia leikkipuistotoja perustetaan harvakseltaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää ja vastaa leikkipuistojen ohjatusta toiminnasta, ja kaupunkiympäristön toimialan tehtäviin kuuluvat sekä leikkipuiston rakennusten että leikki- ja pelialueiden ja muun ympäristön suunnittelu.

nittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Uusia leikkipaikkoja on toteutettu viime aikoina uusien asuinalueiden puistoihin. Joka vuosi kunnostetaan useita leikkipuistoja ja -paikkoja, ja tulevaisuudessa teemallisuus otetaan Helsingissä entistä kokonaisvaltaisemmin osaksi leikkialueiden suunnittelukäytäntöjä.

Vuonna 2022 määriteltiin Helsingin leikkipalveluverkoston tavoitetila. Tavoitteena on täydentää verkostoa joko kehittämällä tai rakentamalla kaupunkiin noin kymmenen teemaleikkipuistoa tai -leikkipaikkaa, joissa jokaisella on oma leikkiin innostavaa teemansa. Se näkyy leikkivälineiden valinnassa ja alueen suunnittelussa.

Kaupunkiympäristön toimiala käynnisti tänä vuonna teemaleikkiverkoston tarkemman suunnittelun osana leikin palveluverkoston kehittämistä. Tämä työ valmistuu ensi syksynä. Työssä määritellään periaatteet koko kaupungin laajuudelle ja tasapuoliselle teemaleikin verkostolle. Koko kaupungin kattavan verkoston suunnittelussa tarkastellaan myös Helsinkiin jo rakennettuja teemallisia leikkipaikkoja ja -puistoja.

Teemaleikkipuistojen ja -paikkojen verkostotarkastelussa otetaan huomioon, että teemaleikkipuistot vaativat ylimääräistä resursointia, kuten esimerkiksi erikoisleikkivälineitä, osallisuusprosesseja, sekä teeman näkymistä puiston toiminnoissa.

Ensimmäinen uuden teemaleikkipuiston konseptin mukainen leikkipuisto valmistuu syksyllä 2024, kun Helsingin leikkipuistot täyttävät 110 vuotta. Tietokone-teemainen leikkipuisto Ruoholahti on suunniteltu yhteistyössä kirjailija, kuvittaja Linda Liukkaan ja maisema-arkkitehtitoimisto Näkymän kanssa. Puiston uniikkien leikkivälineiden toteuttajaksi valikoitui tanskalainen palkittu leikkivälinevalmistaja Monstrum.

Leikkipuisto Ruoholahti palvelee lasten lisäksi eri ikäisiä käyttäjiä. Se on julkisilla liikennevälineillä sujuvasti saavutettava kohde, jonne voi tulla tutustumaan tietokoneiden toimintaperiaatteisiin leikin avulla. Puiston suunnittelussa osallistettiin lapsiperheitä ja käyttäjiä useissa kohdin. Suunnittelun aikana järjestettiin verkkokysely kolmella kielellä, ja vastauksia saatiin 130. Suunnittelun aikana järjestettiin useita työpajoja leikkipuiston henkilökunnan ja lähikoulujen oppilaiden kanssa. Näin saatuja oppeja ja kokemusta hyödynnetään myös jatkossa suunniteltaessa leikkipuistoja.

Osallisuus suunnittelussa

Lapsilähtöisyyttä ja lasten osallisuuden vahvistamista osana Helsingin suunnittelua edistetään tällä hetkellä useissa kaupunkitasoisissa rakenteissa.

Helsingin kaupunki hakee parhaillaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta (LYK). Haussa ovat mukana kaikki kaupungin toimialat ja kaupunginkanslia. Keskeisessä roolissa LYK-työssä on lasten osallisuuden toteutuminen. Helsinki edistää kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten huomioon ottamista kaupungin toiminnassa ja kaupunkiympäristön suunnittelussa.

Helsinki kehittää käyttäjälähtöisen suunnittelun placemaking-mallia. Viimeksi on keskitytty kaupunkiuudistusalueiden julkisiin ulkotiloihin. Kaupunki on käynnistänyt yhdessä lasten ja nuorten kanssa useamman kaupunkitilan viihtyisyyttä parantavan kokeilun, jotka pohjaavat lasten ja nuorten kaupunkitilatutkimukseen.

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasa-arvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehotti huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Amanda Pasanen: Lisätään lausuntoehdotukseen: "Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishjelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen suunnitteluohjeen laatiminen, jossa edistetään julkisten tilojen tasa-arvoista avautumista esimerkiksi nuorille suunnitelluilla oleskelupaikoilla. Lautakunta kehottaa huomioimaan suunnitteluohjeen tavoitteiden mukaisesti sen, että julkisiin ulkotiloihin on luotava myös erityisesti nuorille suunnattuja, houkuttelevia paikkoja kohdata ja viettää aikaa maksutta."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasanen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Amanda Pasanen: Muutetaan lausuntoehdotuksen 13 kappaleen virke: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän ulkoliikuntapaikkojen ja leikkialueiden sijoittamisesta lähemmäksi, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti."

25.09.2024

Muotoon: "Tulevaisuudessa on tarpeen koordinoida aiempaa enemmän leikkialueiden, ulkoliikuntapaikkojen, kahviloiden ja terrassien ja muiden myös aikuisille kiinnostavia aktiviteetteja luovien toimintojen sijoittamista lähekkäin, jotta lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus leikkiin, kohtaamisiin, ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaaisesti."

Kannattaja: Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti, johtava maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.06.2024 § 80

HEL 2024-003152 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuravan lausunnon:

Helsingin vihreä valtuustoryhmä esittää, että kaupunki käynnistää uusia toimia keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Osana työtä tulee selvittää laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamista keskustaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on erinomaiset valmiudet olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi sekä leikkipuiston ja mahdollisten muiden ideoiden toteuttamiseksi yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivookin aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin hyvässä yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että valtuustokauden alussa asetulle Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän yhteistyöryhmä ydinkeskustan elinvoiman vahvistamiseksi -työryhmälle (HELY-ryhmä) annetaan toimeksiantona miettiä tarkempia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi lapsille, nuorille ja perheille. Lisäksi lautakunta ehdottaa pitkäjänteisemmän suunnitelman toteuttamista lasten, nuorten ja perheiden huomioimiseksi osana keskustan kehittämisen suunnittelua.

Kaupungin toiminnan ja vastuiden osalta aloitteessa esitetty selvitys laadukkaan ja elämyksellisen leikkipuiston toteuttamisesta keskustaan kuuluu kaupunkiympäristölautakunnalle, joka antaa aloitteesta oman lausuntonsa.

Lapset, nuoret ja perheet kohderyhmänä keskusta-alueella

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa aloitteessa esiin nostetun lapsiperheille suunnattujen elämysten ja kysynnän tarpeen ja toteaa, että keskustan vetovoimaisuuden lisäämisessä on sisällöllisesti ja toiminnallisesti useita näkökulmia ja ulottuvuuksia. Siten lasten, nuorten ja perheiden osalta on ensiarvoisen tärkeää ja rauhassa pohdittava, miten heidän toiveensa ja tarpeet tulevat aidosti kuulluiksi ja huomioituiksi. Osana Lapsiystävällinen kunta -työtä lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän toimesta on tuotettu kaupungin yhteinen suunnittelutyökalu, joka on tukena lasten ja nuorten kuulemisessa ja lapsiystävällisessä palautteenkeruussa. Lisäksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä otetaan laajemmin käyttöön lapsivaikutusten arviointi, jolla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen ja lainsäädännön edellyttämää lapsen edun arviointia.

Keskustan ja muidenkin alueiden ja toimintojen kehittämisessä on olennaista huomioida eri-ikäiset lapset, mikä edesauttaa kohdentamaan palveluita ja toimenpiteitä entistä tarkemmin kohderyhmien tarpeisiin. Nämä voivat olla melko pieniä ja yksinkertaisiakin asioita, kuten eväs- ja wc-tiloja, mutta sellaisia, joilla on merkitystä heidän kokemukseensa tilasta ja siellä viihtymisestä. Esimeriksi osana Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä on selvitetty alle kouluikäisten, 7–12-vuotiaiden, 13–15-vuotiaiden ja yli 15-vuotiaiden näkemyksiä muun muassa siitä, mitä heidän näkemysten mukaan tulisi kotikunnassa kehittää. Lisäksi on kysytty, mitä tarpeita ja toiveita eri ikäisillä ja taustoista tulevilla lapsilla on. Osana suunnittelu- ja kehittämishankkeita on siis hyvä huomioida jo olemassa oleva tieto, jota voidaan rikastuttaa tapauskohtaisilla tarkentavilla lisätiedoilla.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta korostaa, että keskusta-alueen kehittämisessä nuoret tulee huomioida omana kohderyhmänään. Tällä hetkellä on tunnistettu, että nuoret viihtyvät kauppa-keskuksissa ja erityisesti aikuistuvat nuoret itäisessä kantakaupungissa, eikä keskusta-alueella ole nuorille vetovoimaisia paikkoja taikka alueita Oodia lukuun ottamatta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että keskusta-alueella tulisi olla nuorille tarjolla toiminnallisia tiloja, niin sisällä kuin ulkona, jossa nuoret voisivat enemmän toimia omaehtoisesti. Lisäksi keskusta-alueella voisi järjestää enemmän nimenomaan nuorille kohdennettuja tapahtumia, jotka toisivat nuoria keskustaan.

Keskusta-alueen infrarakentamisen kehittäminen keskustan elävöittämiseksi

Keskustaa tarkasteltaessa ja kehitettäessä on hyvä huomioida ja tunnistaa keskusta kaikkien helsinkiläisten alueeksi. Parhaimmillaan keskusta tuo ihmisiä yhteen alueista ja taustoista riippumatta ja siten osaltaan ennaltaehkäisee segregatiota. Esimerkiksi keskustakirjasto Oodilla on tärkeä rooli nimenomaan kaikkia helsinkiläisiä yhteen tuovana paikkana, minkä vahvistaa sen käyntikertojen tämänhetkinen noin kahdeksan prosentin kasvu edelliseen vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuonna 2023 Oodi keräsi yhteensä 2 477 668 käyntikertaa. Kirjastot ovat avoinna kaikille ja tämän viestin vahvistaminen esimerkiksi eri kohderyhmien, kuten lasten, nuorten ja perheiden, tilankäyttötarpeita huomioimalla on kirjastopalveluille olennainen ja tärkeä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi 12.3.2024, § 33 Rikhardinkadun kirjaston tarveselvityksen, jossa todettiin, että hankkeessa tavoitellaan tilallisesti elämyksellistä kirjastoa, joka houkuttelee toiminnallaan ja palveluillaan kaikkia kaupunkilaisia, yhteistyökumppaneita ja kauempaakin tulevia vierailijoita. Hankkeessa laajennetaan erityisesti perheitä, lapsia ja nuoria palvelevien tilojen pinta-alaa ja huomioidaan paremmin heidän erikoistarpeensa. Kirjastossa halutaan myös tarjota enemmän tilaa lapsiperheiden palveluun. Kohderyhmää on osallistettu ja tarkoitus on kuulla heitä peruskorjaushankkeen edetessäkin.

Rikhardinkadunkirjastoa yhdessä Annantalon ja Oodin kanssa suunnitellaan toisiaan täydentäviksi, mikä mahdollistaa niiden hyödyntämisen alustana lasten ja nuorten palveluiden ekosysteemin toimijoille. Keskustassa sijaitseva lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo tavoittaa merkittävästi helsinkiläisiä ja on vakiinnuttanut paikkansa lapsiperheiden kulttuurin keskuksena. Vuonna 2023 Annantalo keräsi yhteensä 117 383 käyntikertaa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että Annantalon etupiha-alueita, Annanpuistikkoa, tulisi hyödyntää paremmin lasten, nuorten ja perheiden käyttöön, vastaten myös aloitteessa nostettuun toiveeseen toiminnan laajentamisesta sisätiloista ulkoalueille. Annantalon perusparannuskorjaus on tämänhetkisessä investointiohjelmassa aikataulutettu vuosille 2030–2032, mikä viimeistään mahdollistaisi tämän kaltaisten suunnitelmien toteuttamisen. Vastaavia mahdollisuuksia olisi Tori-korttelissa esimerkiksi kaupunginmuseon taikka kaupungintalon sisäpihoilla. Erityisesti kaupunginmuseon sisäpihan toiminnallisuutta toivottaisiin parannettavan lapsiperheet huomioiden toteuttamalla esimerkiksi placemaking-hanke yhdessä kaupunkiympäristötoimialan kanssa. Kaupunginmuseon Aleksanterinkadun toimipisteen käyntikerrat ovat kasvaneet noin kaksi prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ja vuonna 2023 se keräsi yhteensä 313 071 käyntikertaa.

Ryhmäaloitteessa esiin nostettu suunnitelma Töölönlahden puiston uudistamisesta ja ehdotus sen yhteydessä toteuttavasta vetovoimaisesta leikkipuistosta kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan hallintaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Töölönlahden puiston kehittämisen tulee huomioida sen luontoarvot sekä kulttuurihistoriallinen arvo, jonka osalta kaupungin museo on mielellään mukana suunnittelun eri vaiheissa toteuttaen perustehtäväänsä helsinkiläisen kulttuuriympäristön vaalijana. Tämänhetkisisissä idea- ja konseptisuunnitelmissa korostuvat laatu ja elämyksellisyys, minkä lisäksi suunnittelussa mukana olevat toimijat tukevat vahvasti sitä, että alueesta tulee vetovoimainen paikka nimenomaan erityisesti lapsille, nuorille ja perheille. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan alueelle sijoittuvat toimijat, kuten keskustakirjasto Oodi sekä kaupungin sidosryhmät, kuten alueen taide- ja kulttuurilaitokset ovat mukana suunnittelutyössä, jolla tähdätään alueen elävöittämiseen.

Aloitteessa nostettu ajatus ulkoliikuntapaikkojen ja lasten leikkipuistojen sijoittamisesta lähekkäin siten, että lapsilla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus ulkoiluun ja harrastamiseen yhtäaikaisesti on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkökulmasta kannatettava. Suunnittelussa tulee huomioida turvallisuusmääräykset, jonka osana pitää huomioida muun muassa leikkipaikkojen ja liikuntapaikkojen välinen riittävä turvaetäisyys. Lisäksi on hyvä todeta, että erityisesti keskusta-alueelle sijoittuu useita kaupungin toimijoita ja toimintoja ja siten osana keskustan elävöittämistä ja kehittämistä vetovoimaisemmaksi on olennaista tehdä tiivistä yhteistyötä toimialojen kesken ja kehittää yhteistyön koordinaatio- ja toimintamalleja nykyistä selkeämmiksi. Esimerkiksi kulttuurin ja vapaa-ajan liikuntapalvelukokonaisuuden sekä kaupunkiympäristötoimialan välillä puistossa sijaitsevien ulkoliikuntapaikkojen, kuten ulkokuntosalien ja kenttien, ylläpidon osalta tehdään jo yhteistyötä, mutta samanaikaisesti tarpeiden ja toiveiden lisääntyessä yhteistyön kehittäminen ja selkeyttäminen olisi perusteltua niin kaupungin kuin kaupunkilaistenkin näkökulmasta. Samoin toimialan sisäiset synergiaedut tulee huomioida, kuten esimerkiksi kirjaston rooli liikuntavälineiden lainaajana, mikä mahdollistaa kaikkien mahdollisuudet pelata ja harrastaa lähialueiden liikunta- ja ulkoilupaikoilla. Yleisestikin kaupungin palveluja tulisi toteuttaa mahdollisuuksien mukaan siten, että ne tukisivat ja täydentäisivät toisiaan tarjoten kaupunkilaisille mutkattoman asiakas- ja palvelupolun. Siten esimerkiksi mahdollisen keskustaan suunniteltavan leikkipuiston sijaintia tulisi harkita sijoitettavan jonkin jo olemassa olevan lapsille, nuorille ja perheille toimivan toimipisteen läheisyyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että erilaisten pallokenttien lisääminen keskusta-alueella on perusteltua, sillä ne lisäävät mahdollisuuksia omaehtoisen liikunnan harrastamiselle. Koripallokenttiä taikka vastaavia kenttiä keskusta-alueella on esimerkiksi Oodin edessä sekä

Baanan eteläpäätyyn rakennettava uusi katukoripallokenttä, jotka molemmat ovat kaupunkiympäristötoimialan vastuulla, ja joiden toimivuutta tulee pohtia toimialojen yhteistyönä. Mahdollisten keskustaan suunniteltavien liikunnallisten toimintojen lisäämiseksi tulee hyödyntää kaupungin lähiliikuntapaikka- ja skeittipaikkaohjelmia, jotka on laadittu vuosille 2022–2032.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Töölönlahdelle Linnunlaulun läheisyyteen aletaan rakentaa uutta ulkokuntosalia kesällä 2024, minkä lisäksi kahden muun Töölönlahdelle sijoittuvan ulkokuntosalin suunnittelu on käynnissä. Laajemmalla keskusta-alueella löytyy ulkokuntosali Hieta-
lahden uimarannalta sekä Kaisaniemenrannasta. Lisäksi OmaStadi 2024 kierroksella toteutetaan 1–2 uutta ulkokuntosalia tai laajennetaan nykyisiä ulkokuntosaleja eteläisen suurpiirin alueella. Pingiksen pelaa-
mista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisväli-
neitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vas-
taavasta paikasta. Lähiliikuntapaikkaohjelmassa keskustan alueita
Töölöä lukuun ottamatta ei ole tunnistettu nykyisen lähiliikuntapaikka-
verkoston katvealueina.

Lausunnossa korostetaan myös turvallisen, viihtyisän ja leikkiin kutsuvan kävely-ympäristön tärkeyttä lapsille. Kaupungin strategiassa 2021–2025 kävelyn edistäminen on nostettu tärkeäksi keskustan vetovoimatekijäksi ja se on huomioitu myös keskustavisiassa sekä Helsingin ensimmäisessä kävelyn edistämishjelmassa. Toimenpiteiden toteuttamisvastuu on myös kaupunkiympäristötoimialalla, mutta kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edesauttaa omalla asiantuntemuksellaan kaupunkiympäristön kehittymistä arki- ja hyötyliikkumista edistävään suuntaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että osana kävelykeskustan laajentamista ja muutenkin kävely-ympäristön kehittämisessä on tärkeää huomioida lapset, nuoret ja perheet. Suunnittelussa olisi hyvä huomioida ympäristön mahdollisuudet kaikenikäisten leikkiin ja fyysiseen aktiivisuuteen kannustamiseksi. Yksittäisenä onnistuneena esimerkkinä tällaisesta on keskustassa Amos Rexin yhteydessä olevat kumpareet, jotka keräävät kaiken ikäisiä kiipeilemään. Samoin kävelymatkat ja -
etäisyydet tulisi nähdä mahdollisuuksina lisätä arkiliikkumista. Keskus-
ta-alueen kehittäminen elämykselliseksi ja kokemukselliseksi ympäri-
stökseksi palvelisi laajempaakin joukkoa, esimerkiksi matkailijoita ja tu-
risteja tarjoten heille kokemuksia kaupunkitilassa. Lisäksi osana kävely-
ympäristön kehittämistä on tärkeä huomioida esteettömyys ja saavu-
tettavuus, jotka palvelevat myös lapsiperheitä.

25.09.2024

Huhtikuussa 2024 käynnistettiin uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelukilpailu ja museon tuleva uudisrakennus tarjoaa houkuttelevan kohteen myös lapsiperheille osana Helsingin merellistä julkisivua Makasiinirannassa. Museo asettuu osaksi uutta eteläistä kaupunkia kiertävää rantareittiä ja tarjoaa mahdollisuuden sekä kävelykeskustan laajentamiseen, että myös tapahtumallisuuden kehittämiseen ulkotilassa.

Keskusta-alueen kulttuuri-, taide- ja tapahtumatuotannon kehittäminen keskustan elävöittämiseksi

Infrarakentamisen lisäksi tapahtumilla on merkittävä vaikutus virtojen suuntaamiseksi keskustaan. Keskusta-alue tarjoaa tälläkin hetkellä useita paikkoja järjestää ja toteuttaa erilaisia tapahtumia eri-ikäisille, minkä lisäksi Töölönlahden puistolle valmisteilla oleva idea- ja konseptisuunnitelma sekä peruskorjauksessa oleva Kaisaniemen puisto valmistuessaan edistävät ydinkeskustan tapahtuma-alue- ja aluetarjontaa monimuotoisille ja -kokoisille tapahtumille. Lisäksi kaupunkiympäristötoimiala on tehnyt suunnitelman tapahtumainfran parantamiseksi usealla keskusta-alueen torilla ja aukiolla, kuten Senaatintorilla, Narinkkatorilla, Kasarmitorilla sekä Kauppatorilla ja Mantan alueella Kukkatorilla. Työtä on tehty yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuuden sekä kaupunginkanslian elinkeino- ja viestintäosaston kanssa.

Aloitteessa on todettu keskustan omaleimaisuuden ja kiinnostavuuden lisäämisen olevan tärkeitä tekijöitä keskustan elinvoimaisuuden kannalta, mistä hyvänä esimerkkinä on LUX Helsingin kaltaiset tapahtumat. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta vahvistaa tämän ja toteaa, että erityisesti erilaiset ulkoilmatapahtumat tuovat ihmisiä yhteen ja luovat positiivisia kohtaamisia eri väestöryhmien välille, mihin perustuen myös eri ikäisten lasten ja nuorten sekä perheiden huomioiminen tapahtumien kohderyhminä on tärkeää. Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voitaisiin parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana. Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kuntalaisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten. Lisäksi tulisi pohtia myös pienempiä ja kevyesti toteutettavia ratkaisuja, kuten viljelylaatikoita ja sähkökaappien maalauksia, jotka osaltaan monipuolistaisivat ja värittäisivät kaupunkitilaa tarjoten myös perheen pienemmille mahdollisuuden ihmettelylle ja ihastelulle.

Tällä hetkellä esimerkiksi Savoy-teatteri, ja sen osana Espan lava huomioi lapset, nuoret ja lapsiperheet tarjonnassaan, vaikka se ei olekaan toiminnan ydinkohderyhmä. Erityisesti Espan lavan maksuton alle 12-

25.09.2024

vuotiaille suunnattu runsas ohjelma toimii myös miljöönsä helppouden puolesta lapsiperheille. Perheitä kiinnostaa myös taidepainotteisen perusopetuksen ja lukioiden esiintymiset Espan lavalla. Myös Savoy-teatterin ohjelmassa on vuosittain lastenkulttuuria esimerkiksi musiikin ja elokuvien muodossa.

Parhaimmillaan tapahtumat, taide, kulttuuri ja muut kohtaamisia mahdollistavat tilat ja ympäristöt luovat syitä saapua keskustaan, tuottavat kohtaamisia ja isojakin ruuhkahuippuja ehkäisten siten myös segregaatiota. Kaupungin omien sekä kaupungin tukemien ja mahdollistamien tapahtumien ja kulttuuripalvelujen lisäksi merkittävä osa tapahtuma- ja kulttuuritarjonnasta on alan yksityisten yhteisöjen ja kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa, jonka helpottaminen on kaupungin elävöittämissen kannalta tärkeä tavoite.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo tärkeäksi, että kaupungin tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria vahvistetaan entisestään, ylläpidetään ja kehitetään sallivaa ja mahdollisuuksia tunnustava palveluasennetta kaupunkilaisten ja kumppanien kanssa sekä kehitetään kaupungin omia palveluja asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa huomioiden myös lapset, nuoret ja perheet. Lisäksi lautakunta toteaa, ettei kaikkia tapahtumia ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista tuoda ydinkeskustaan, sillä samanaikaisesti kaupungin tulee elävöittää kaupunginosia ympäri Helsinkiä ja tämän tasapainon löytäminen on tärkeää.

Yhteenveto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toivoo aloitteen etenevän konkreettisiin toimenpiteisiin yhteistyössä kaupunkiympäristölautakunnan ja muiden sidosryhmien kanssa, minkä lisäksi lautakunta esittää toimeksiantona HELY-työryhmälle pohtia konkreettisia ideoita ja ratkaisuja keskustan elävöittämisiksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan keskeiset toimijat keskusta-alueella aloitteen kohderyhmän osalta ovat keskustakirjasto Oodi, Rikhardinkadunkirjasto, kaupungin museo ja sen yhteydessä toimiva Lasten kaupunki sekä lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo. Näiden lisäksi keskusta-alueella on muitakin toimialan ylläpitämiä paikkoja, kuten ulkokuntosaleja, kumppanitoimijoina erityisesti taide- ja kulttuurilaitoksia ja lisäksi alueella toimii aktiivisesti kaupungin jalkautuva ja etsivä nuorisotyö.

Olennaista keskustan kehittämisessä aloitteessa esitetyn kohderyhmän näkökulmasta on huolellisesti osallistaa heitä suunnitteluun sekä aidosti kuulla heidän tarpeensa ja toiveensa. Lisäksi nuoret on tärkeää huomioida omana kohderyhmänään niin infrarakentamisen kuin ta-

pahtumatuotannon osalta, samoin kuin eri-ikäiset lapset ja heidän tarpeensa.

Infrarakentamisen luo mahdollisuuksia, minkä lisäksi on tärkeä vahvistaa tapahtuma-, taide- ja kulttuurimyönteistä toimintakulttuuria. Annantalon ja sen etupiha-alueen hyödyntäminen nimenomaan lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta olisi tärkeää. Mahdollisten uusien ulkokuntosalien toteuttamista keskustaan on todellisen käyttäjätarpeen näkökulmasta syytä harkita. Keskustan, ja koko Helsingin, kävelyympäristön kehittäminen fyysistä aktiivisuutta ja leikkiä lisääväksi on suositeltavaa lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta.

Keskustaa kehitettäessä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta on tärkeä pohtia ja selvittää juurisyitä, minkä takia keskustaan ei tällä hetkellä tulla, miten kohderyhmä kokee keskustan ja mitä he siltä odottavat. Lisäksi osana kohderyhmän osallistamista on tärkeä selvittää, mitä keskustalta toivotaan jatkossa ja mikä saisi heidät tulemaan keskustaan ja sen jälkeen ottaa heidät mukaan suunnittelun eri vaiheisiin, kuten esimerkiksi Rikhardinkadun kirjaston osalta on tehty. Selvittämällä tarkemmin syitä sekä osallistamalla kohderyhmiä voidaan paremmin löytää ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi.

Käsittely

11.06.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Nina Miettinen: Lisäys kappaleeseen 19 ennen viimeistä virkettä:

"Kulttuuritapahtumien saavutettavuutta voisikin parantaa kokeilemalla esimerkiksi teatterin, oopperan, baletin ja konserttien suoratoistoa isolta ruudulta kaupunkilaisille ulkoilmatapahtumana."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Nina Miettisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Nina Miettinen: Korvataan kappaleen 14 pingistä käsittelevät 2 virkettä seuraavalla: "Pingiksen pelaamista voidaan helpottaa sijoittamalla pingispöytiä siten, että pingisvälineitä on mahdollista käydä lainaamassa läheisestä kirjastosta tai vastaavasta paikasta."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Vastaehdotus 3:

Hilkka Ahde: Kappaleen 19 toiseksi viimeiseksi virkkeeksi lisätään:

25.09.2024

Lisäksi olisi hyvä rakentaa matala, yksinkertainen lava kuntalaisten omaehtoista kulttuuria, muun muassa tanssi-, sirkus- ja musiikkiesityksiä varten.

Kannattaja: Mahad Ahmed

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Hilikka Ahteen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 4:

Heimo Laaksonen: Poistetaan kappaleesta 14 pingistä koskevat kaksi virkettä.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Äänestettiin ensin Heimo Laaksosen vastaehdotuksesta 4 esittelijän ehdotusta vastaan ja tämän jälkeen erikseen Nina Miettisen vastaehdotuksesta 2.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 3

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 10

Hilikka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Heimo Laaksonen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Dani Niskanen, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Heimo Laaksosen vastaehdotuksen 4 äänin 3 - 10.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Anna Karhumaa, Esa Korkia-aho, Heimo Laaksonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

25.09.2024

Ei-äännet: 8

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Lukas Korpelainen, Nina Miettinen, Kimmo Niemelä, Tuomas Tuomi-Nikula

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Nina Miettisen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 8.

28.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

12

Ledamoten Oula Silvennoinens motion om bättre myndighetsspråk och kommun demokrati

HEL 2024-003158 T 00 00 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Oula Silvennoinen och 25 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden vidtar resoluta och långsiktiga åtgärder för att i sitt myndighetsspråk börja tillämpa principerna i den standard för klarspråk som Internationella standardiseringsorganisationen ISO godkände sommaren 2023. Förslaget i motionen gäller såväl språket i stadens beslutsfattande som det språk som staden använder i kommunikationen med stadsbor. Ledamöterna föreslår att en språkvårdartjänst inrättas i stadskansliet som ett sätt att främja tillämpningen av principerna i klarspråksstandarden.

I motionen påpekar ledamöterna att ett stelt och svårbegripligt myndighetsspråk utgör ett direkt hinder för jämlikhet och en fungerande demokrati. Dessutom motiveras motionen med att den absoluta majoriteten av beslutsfattandet i Helsingfors och stadens kommunikation med invånarna sker på skriven finska och svenska. Därmed är ett begripligt och klart myndighetsspråk en förutsättning för att stadsbornas ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska tillgodoses.

Premisser för stadens kommunikation

Stadens kommunikation styrs av kommunallagen, offentlighetslagen, grundlagen, språklagen och stadens förvaltningsstadga samt av stadens riktlinjer för och anvisningar om kommunikation. I de lagar och anvisningar som styr kommunikationen poängteras att staden ska kommunicera på ett klart, sakligt och begripligt språk och beakta behoven hos olika befolkningsgrupper.

Enligt 29 § i kommunallagen ska kommunen informera kommuninvånarna, dem som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens tjänster och ekonomi, ärenden som bereds i kommunen, planer som gäller ärendena och behandlingen av ärendena, beslut som fattats och beslutens effekter. I kommunikationen ska det användas ett klart och begripligt språk och olika invånargrupperns behov ska beaktas.

Enligt språklagen är Finlands nationalspråk finska och svenska. Staden kommunicerar om sin verksamhet och sina beslut huvudsakligen på de inhemska språken. Staden använder även andra språk i sin invånarkommunikation.

All kommunikation som staden producerar utgår från stadens kommunikationsanvisningar (borgmästaren 19.6.2019). Helsingfors stads kommunikationsanvisningar utgår från grundlagen, kommunallagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen), särskilt från deras föreskrifter om yttrandefrihet, kommunikation, växelverkan och handlingsoffentlighet.

Enligt stadens kommunikationsanvisningar ska kommunikationen vara öppen, aktuell och pålitlig. Målet är att stadsbor, sammanslutningar och företag i god tid ska få upplysningar om stadens planer, verksamhet och service samt en möjlighet att utveckla staden och delta i dess beslutsfattande.

Begreppet klarspråk

Enligt Institutet för de inhemska språken är myndighetsspråket det språk som myndigheterna använder i sitt arbete. I likhet med många myndighetsuppgifter är även myndighetsspråket mångsidigt och det används i många olika kommunikationskanaler. Exempel på myndighetsspråk är författningsspråket, EU-språket, språket i meddelanden och blanketter samt på webbplatser och det språk som används när man uträttar ärenden muntligen. Enligt Institutet för de inhemska språken är myndighetsspråket strängare reglerat än allmänspråket. Myndighetsspråket styrs inte bara av allmänspråkets normer utan även av flera lagar samt av värderingar och principer som också i övrigt styr myndigheternas verksamhet. Den mest kända av de lagar som styr myndighetsspråket är förvaltningslagen, vars 9 § ålägger myndigheter att använda ett sakligt, klart och begripligt språk.

Den finska ISO-standard som publicerats i år är en översättning av den internationella ISO-standard för klarspråk. En del exempel har bearbetats så att de bättre passar in i finskan, men i övrigt rör det sig om en direkt översättning av den internationella versionen. Den internationella standarden har utarbetats av internationella klarspråksorganisationer och kan tillämpas på olika språk och texttyper. Den gäller specifikt klarspråk (plain language), inte lätt språk (easy language).

Standarden utarbetades som en gemensam grund för internationellt samarbete i utvecklingen av språkbruket inom olika branscher. Ett annat mål var att med hjälp av standarden öka medvetenheten om arbetet med att utveckla texter och erbjuda ett redskap för utvecklingen som utarbetats och godkänts av en stor grupp språkexperter.

25.09.2024

I likhet med många andra ISO-standarder är standarden för klarspråk en icke-bindande rekommendation. Principerna, rekommendationerna och instruktionerna i standarden är sådana som redan styr utvecklingen av myndighetskommunikation i Finland. Standarden som sådan ändrar alltså ingenting i arbetets innehåll eller riktlinjer utan utgör snarare ett bakgrundsstöd. Standarden är till för alla slags kommunikation och arbete med texter, inte endast myndighetstexter.

Hur staden utvecklar beredningen och sitt goda myndighetsspråk

Vid beredningen av beslut ser beredarna till att myndighetsspråket och texterna är klara. I beslutstexter används många juridiska termer och behandlas komplicerade företeelser, och beredarna ska se till att de presenteras begripligt. De som bereder beslutstexter har tillgång till en guide till skrivande av beredningstexter. Guiden innehåller instruktioner om hur man skriver klar och högklassig beredningstext och beaktar såväl formfrågor som kvaliteten på innehållet. Syftet med guiden är att göra beslutsberedningen inom staden enhetligare och erbjuda gemensamma riktlinjer för alla beredningstexter inom staden. Guiden leder beredarna att ge sin text en saklig och klar form och använda ett objektivt, sakligt, begripligt och klart myndighetsspråk. Det betyder att det ska vara lätt för målgruppen att förstå innehållet i beslutet och dess motiveringar. Beredarna ska uttrycka sig exakt och enkelt och undvika överdrivet byråkratiskt språk. Officiella och juridiska uttryck ska användas i texten och hela dokumentet ska ha en officiell stil.

Besluten skrivs på finska eller svenska. I beslutshandlingarnas språkversioner tillämpas språklagen, enligt vilken fullmäktiges möteskallelse och protokoll översätts till svenska. Stadsstyrelsens och nämndernas handlingar översätts inte, men handlingarna i nämndernas svenska sektioner skrivs på svenska. Tjänsteinnehavarbeslut som publiceras på svenska är exempelvis besluten av direktören för svenska servicehelheten inom fostran och utbildning.

Språkdräkten granskas i alla översättningar som stadskansliets translatorer producerar. Språkvården är en del av översättningsprocessens kvalitetskontroll och stadens translatorer kontakter vid behov beredaren eller skribenten för att precisera eventuella oklara eller mångtydiga formuleringar.

Ibland har staden ordnat utbildningar om gott myndighetsspråk och beredning av förslagstexter. I utbildningarna har man behandlat såväl beredningsprocesserna som gott myndighetsspråk och hur man skriver tydliga beslutstexter. Staden ska även i fortsättningen ordna utbildningar för att främja ett gott myndighetsspråk och begripliga förslags- och beredningstexter. Staden kan antingen ordna utbildningar själv eller

exempelvis använda skräddarsydda utbildningar för beredare och beslutskommunikatörer som Institutet för de inhemska språken erbjuder.

Dessutom uppmanar staden beredarna och beslutskommunikatörerna att studera på egen hand med hjälp av material från Institutet för de inhemska språken och dess språkvårdsavdelning och självständigt sätta sig in i diverse andra guider. Guiderna kompletteras av den klarspråksstandard som Institutet för de inhemska språken rekommenderar och stadens sektorers guider för beslutsberedning.

Helsingfors stad satsar på högklassig och klar kommunikation och ett gott myndighetsspråk. Vid omarbetningen av stadens webbplats fastställdes en vision och servicelöften, som är exempel på satsningar som förbättrar kundupplevelser, gör det behagligare för stadens kunder att utträta sina ärenden och stärker webbplatsen hel.fi:s position som ett viktigt medium för helsingforsarna. När stadens organ sammanträder deltar sakkunniga som har specialiserat sig på beslutskommunikation. De säkerställer att allmänheten efter sammanträdena får begriplig och kompakt information om beslutet. Staden satsar på att informera allmänheten om sina beslut med lättbegripliga nyheter och beslutsmeddelanden.

Olika myndigheters användning av språkvårdare

Utifrån en utredning som stadskansliet gjort kan det konstateras att inga experter på språkvård med titeln språkvårdare (i finska) arbetar för kommuner eller städer. Inte heller Kommunförbundet har någon språkgranskare (i finska). Kommunförbundet och tvåspråkiga kommuner har team med svenska översättare, och i teamens arbetsrutiner ingår språkgranskning av översättningarna.

Inom statsförvaltningen arbetar språkvårdsexperter åtminstone i statsrådets kansli och riksdagen, där kvaliteten på lagar, författningar och rättsliga texter kräver särskild uppmärksamhet. Även svenska översättare arbetar inom statsförvaltningen. Deras översättningar och de översättningar som produceras av frilansöversättare språkgranskas med sporadiska stickprov.

För närvarande bedöms Helsingfors stad inte ha något behov av att inrätta en språkvårdartjänst i finska. Staden har inte heller någon plan för att inrätta en sådan tjänst. Vid staden arbetar experter på kommunikation och journalism samt olika språk, språkvetenskap och översättningsvetenskaper med språkvård som en del av sina arbetsuppgifter. Dessutom hör kollegial granskning av texter före publikation till kommunikatörernas och översättarnas arbetsrutiner.

25.09.2024

Stadsstyrelsen anser att stadskansliet bör säkerställa att det är tydligt vem i organisationen som är ansvarig för det aktiva arbetet med språkvårdsutveckling och utbildning i språkvård bland personalen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Pi Krogell-Magni, kommunikationschef, telefon: 09 310 73511
pi.krogell-magni(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite 28.02.2024 Silvennoinen Oula Parempaa virkakieltä - parempaa kuntademokratiaa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 560

HEL 2024-003158 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Lisätään esittelijän perusteluihin "Kaupunginhallitus katsoo, että kaupunginkanslian tulee varmistaa, että aktiivisen kielenhuollon kehitys- ja koulutustyö kaupungin henkilöstön keskuudessa on selkeästi vastuutettu jollekulle organisaatiossa."

Kannattaja: Minja Koskela

09.09.2024 Pöydälle

02.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

25.09.2024

Lisätiedot

Pi Krogell-Magni, viestintäpäällikkö, puhelin: 09 310 73511
pi.krogell-magni(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

13

Ledamoten Mirita Saxbergs motion om fler klasser för intensifierad undervisning i närskolorna

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mirita Saxberg och 24 andra ledamöter framhåller i sin motion att det finns skäl att öka den intensifierade undervisningen i klass i olika läroämnen i närskolorna runt om i Helsingfors i syfte att kunna utnyttja den intensifierade undervisningen som ett av verktygen för att förebygga differentiering mellan områdena samt för att stödja lärandet och utvecklingen av social kompetens hos ungdomar.

Fostrans- och utbildningsnämndens finska sektion har 6.5.2014 (§ 51) beslutat att det relativa antalet elever antagna till den intensifierade undervisningen via inträdesprov är högst 10 % av alla elever i årskurserna 1–6 och högst 30 % av alla elever i årskurserna 7–9 på hela stadens nivå. En och samma skola kan tillhandahålla intensifierad undervisning i högst två läroämnen och eleverna antas genom inträdesprov. I Helsingfors erbjuds förutom intensifierad undervisning också språkbadsundervisning i svenska, omfattande undervisning på två språk, språkberikad undervisning och undervisning på engelska.

En läropliktig kan också ansöka om inträde till en annan skola än den närskola som kommunen anvisar. Enligt 28 § i lagen om grundläggande utbildning kan skolan anta elever också utifrån sekundära elevantagningskriterier, till exempel ett inträdesprov till intensifierad undervisning.

Den intensifierade undervisningen börjar i årskurs 1, 3 eller 7.

I Helsingfors ordnas intensifierad undervisning både i stadens egna skolor och i privata avtalsskolor samt i två skolor som hör till Helsingfors universitet. Intensifierad undervisning ordnas runt om i Helsingfors. Utbudet är störst i västra och östra stordistriktet. I bilaga 1 beskrivs den intensifierade undervisningens nuläge: fördelningen av den intensifierade undervisningen i distrikten (tabell 1), den geografiska fördelningen av nätet för intensifierad undervisning (tabell 2), det totala antalet elevplatser inom intensifierad undervisning enligt skola (tabell 3) och antal sökande till intensifierad undervisning som börjar hösten 2024 enligt årskurs (tabell 4).

25.09.2024

Fostrans- och utbildningsnämndens finska och svenska sektion beslutar om ordnandet av den intensifierade undervisningen på förslag av skolornas direktorer. Om man ökar den intensifierade undervisningen ska man beakta att undervisningen fördelas jämnt och tillgängligt i olika delar av staden.

Det finns områdesvisa och läroämnesvisa skillnader i hur man söker till intensifierad undervisning. I syfte att främja möjligheterna att söka till den intensifierade undervisningen har kommunikationen om alternativen effektiviserats. Dessutom beaktas elevens stödbehov vid inträdesprovet. Information finns på många språk.

De som får förberedande undervisning eller har fått förberedande undervisning inom de senaste 12 månaderna får använda tolk i inträdesprovet till intensifierad undervisning från och med årskurs 3 och ett översättningsprogram i inträdesprovet till intensifierad undervisning från och med årskurs 7.

Det ska vara möjligt för alla att söka till intensifierad undervisning och utbudet av intensifierad undervisning ökas enligt behov. I syfte att förebygga segregation mellan områden ska man fästa uppmärksamhet på att undervisningen är tillgänglig och på de kommunikativa åtgärderna även i fortsättningen för att nå ännu fler elever och vårdnadshavare. Målet är att antalet sökande till intensifierad undervisning ökar och att den intensifierade undervisning som skolorna tillhandahåller förverkligas.

Fostrans- och utbildningsnämnden konstaterar i sitt utlåtande att effekterna av den intensifierade utbildningen på differentieringsutvecklingen hos unga ska bedömas. Samtidigt ska man följa upp erfarenheter av en modell för en studieväg för intensifierad undervisning för alla, som tagits i bruk i Kervo för eleverna i årskurs 7–9.

Svaret på motionen baserar sig på ett utlåtande från fostrans- och utbildningsnämnden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

25.09.2024

- 1 Painotetun opetuksen jakautuminen
- 2 Valtuustoaloite 14.02.2024 Saxberg Mirita Painotetun opetuksen luokkien lisääminen lähikouluihin

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 563

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 121

HEL 2024-002446 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Mirita Saxbergin ja 24 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perusopetuksen painotetun opetuksen luokkien lisäämistä lähikouluihin sekä jokaisen oppilaan mahdollisuutta osallistua painotettuun opetukseen:

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto on päättänyt (6.5.2014 § 51), että painotettuun opetukseen valintakokeella valittujen oppilaiden suhteellinen määrä koko kaupungin tasolla on vuosiluokilla 1–6 enintään 10 % ja vuosiluokilla 7–9 enintään 30 % kaikista oppilaisista. Koulussa voi olla enintään kaksi painotusta, johon hakeudutaan valintakokeella. Painotetun opetuksen lisäksi Helsingissä tarjotaan ru-

otsin kielikylypyopetusta, laajamittaista kaksikielistä opetusta, kielirikasteista ja englanninkielistä opetusta.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun. Perusopetuslain 28 § perusteella kouluun voidaan ottaa oppilaita myös toissijaisten oppilaaksiottokriteerien eli esimerkiksi painotetun opetuksen valintakokeen perusteella. Valintakokeella selvitetään oppilaan valmiuksia opiskella hakemassaan painotuksessa. Valintakokeiden perusteella valitaan painotettuun opetukseen parhaiten valintakokeessa menestyneet oppilaat.

Painotettu opetus alkaa joko ensimmäisellä, kolmannella tai seitsemännellä vuosiluokalla. Painotettu opetus jatkuu oppilaan koko opinpolun ajan perusopetuksen loppuun, joten painotetun opetuksen lisääminen suunnitellaan siten, että ala-asteen kouluissa alkaneet painotukset jatkuvat myös vuosiluokilla 7–9 opinpolun mukaisesti.

Helsingissä painotettua opetusta tarjotaan sekä kaupungin omissa kouluissa että yksityisissä sopimuskouluissa. Helsingin kaupungin 82 suomenkielisestä peruskoulusta painotettua opetusta annetaan 28 koulussa ja 14 ruotsinkielisestä peruskoulusta painotettua opetusta annetaan yhdessä koulussa. Oman oppilaaksiottoalueen omaavista 11 yksityisestä sopimuskoulusta ja 2 yliopiston koulusta painotettua opetusta tarjotaan yhdeksässä peruskoulussa. Liitteessä 1 on kuvattuna painotetun opetuksen nykytilanne: painotetun opetuksen jakautuminen suurpiireittäin (taulukko 1), painotetun opetuksen verkon maantieteellinen jakautuminen (taulukko 2), painotetun opetuksen paikkojen kokonaisuusmäärä kouluittain (taulukko 3) sekä painotetun opetuksen hakijamäärät vuosiluokka-asteittain syksyllä 2024 alkavaan opetukseen (taulukko 4).

Painotetun opetuksen verkko jakautuu tasaisesti ympäri Helsinkiä. Painotettua opetusta tarjotaan eniten läntisessä ja itäisessä suurpiirissä. Hakijoiden määrä eri painotuksiin vaihtelee alueittain ja painotuksittain. Kaikissa kouluissa ei ala painotettua opetusta joka vuosi johtuen hakijamäärän vähäisyydestä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomen- ja ruotsinkieliset jaostot päättävät koulujen johtokuntien esityksestä painotetun opetuksen järjestämisestä. Koulut voivat esittää painotetun opetuksen aloittamista. Painotetun opetuksen verkkoa on kasvatettu viimeksi Itäkeskuksen peruskoulun seitsemänneltä alkavalla liikuntapainotuksella 1.8.2024 alkaen.

Kaikki koulujen johtokuntien esitykset painotetusta opetuksesta käsitellään pohjautuen olemassa oleviin päätöksiin ja kriteereihin. Painotettua opetusta lisättäessä tulee huomioida painotuksien jakautuminen tasaisesti eri puolille kaupunkia saavutettavaksi.

25.09.2024

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus hakea painotettuun opetukseen ja painotetun opetuksen tarjontaa lisätään tarpeen mukaan.

Painotetun opetuksen hakeutumisessa on eroja alueellisesti ja painotuksittain. Tilanteen parantamiseksi on lisätty viestintää ja valintakoikeissa otetaan huomioon oppilaan tuen tarpeita. Viestintää on tehostettu painotetun opetuksen hakuvaihtoehtoista, jotta painotettu opetus olisi aikaisempaa saavutettavampaa kaikille oppilaille. Painotetusta opetuksesta tietoa tarjotaan monikielisesti.

Valmistavassa opetuksessa opiskelevat tai viimeisen 12 kuukauden sisällä valmistavassa opetuksessa opiskelleet saavat käyttää kolmannen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa tulkkia ja seitsemännen luokan painotetun opetuksen valintakokeessa käännösohjelmaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä alueellisen segregaaation ehkäisemiseksi painotetun opetuksen verkon kasvattamisen lisäksi huomiota tulee jatkossakin kiinnittää painotetun opetuksen saavutettavuuteen ja viestinnällisiin toimenpiteisiin, joilla tavoitetaan laajempi joukko oppilaita ja huoltajia. Tavoite on, että painotetun opetuksen hakijamäärät kasvavat ja kaikissa kouluissa toteutuu niissä tarjottava painotettu opetus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että painotetun opetuksen vaikutuksia lasten eriytymiskehitykseen tulee arvioida ja samalla seurata Keravalla yläkoulun oppilaille käyttöön otetun uuden kaikille oppilaille suunnatun painotuspolkumallin kokemuksia.

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Lisätään kohdan 12 loppuun: "Tavoite on, että painotetun opetuksen hakijamäärät kasvavat ja kaikissa kouluissa toteutuu niissä tarjottava painotettu opetus."

Kannattaja: Veli-Pekka Dufva

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Sini Korpisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään lausunnon loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että painotetun opetuksen vaikutuksia lasten eriytymiskehitykseen tulee arvioida ja samalla seura-

25.09.2024

ta Keravalla yläkoulun oppilaille käyttöön otetun uuden kaikille oppilaille suunnatun painotuspolkumallin kokemuksia.

Kannattaja: Ozan Yanar

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Melina Lukkarinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: +358931035093
melina.lukkarinen(a)hel.fi

14

Ledamöterna Sandra Hagmans och Seida Sohrabis motioner om barns mobilanvändning och skärmtid

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionerna som slutbehandlade.

Sammandrag

Oron för att barn och unga tillbringar allt mer tid framför skärmar är befogad och det är en god idé att utarbeta ett mångsidigt materialpaket tillsammans med social-, hälsovårds- och räddningssektorn och andra samarbetspartner som polisen, organisationer och aktörer som bedriver forskning. Det vore också bra att stärka elevernas och de studerandes vardag genom att lägga ytterligare fokus på att minska den onödiga användningen av deras egna mobila enheter och därmed även mängden onödig skärmtid. Begränsning av skärmtiden och digitalt välbefinnande ska inkluderas i strukturer och lärostoff som redan finns med hänsyn till olika åldersgrupper.

Exempel på sådana strukturer är daghemmens, skolornas och läroanstaltens läroplaner samt Elevens digitala lärtig, som fostrans- och utbildningssektorn har tagit fram. I skolorna finns skolhälsovårdens hälsovårdare, som är experter på främjande av hälsa. Hälsovårdarna träffar eleverna vid årliga hälsoundersökningar där individuell hälsorådgivning ingår. Vid undersökningen talar hälsovårdaren och eleven om hur elevens hälsa och välbefinnande påverkas av skärmtid och sociala relationer.

Det är viktigt att utveckla nya metoder och redskap för de anställda vid skolhälsovården och elevvården samt för webbplatser med familjer som målgrupp. Genom att öka medvetenheten och stödja föräldrarnas fostrargärning kan man sätta in ett viktigt stöd för välbefinnandet på ett tidigt stadium, som kan stärkas med hjälp av centraliserad information från sektorn och studerandevården.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sandra Hagman och 26 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors börjar utveckla en verksamhetsmodell för att kontrollera skärmtiden i ett mångprofessionellt samarbete med organisationer, polisen och forskare. I motionen föreslår ledamöterna att staden tillsammans med polisen, organisationer och forskande aktörer utarbetar material för att upplysa vårdnadshavare. Dessutom bör Helsingfors

25.09.2024

utveckla modeller som skolorna kan tillämpa för att bygga upp en mobilfri skolvardag.

Ledamoten Seida Sohrabi och 26 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors i syfte att förbättra inlärningsresultaten under ett läsår genomför ett försök där eleverna och de studerande inte har telefonerna framme under skoldagen.

Oron för att barn och unga tillbringar allt mer tid framför skärmar är befogad och det är en god idé att utarbeta ett mångsidigt materialpaket tillsammans med social-, hälsovårds- och räddningssektorn och andra samarbetspartner som polisen, organisationer och aktörer som bedriver forskning. Det vore också bra att stärka elevernas och de studerandes vardag genom att lägga ytterligare fokus på att minska den onödiga användningen av deras egna mobila enheter och därmed även mängden onödig skärmtid. Begränsning av skärmtiden och digitalt välbefinnande ska inkluderas i strukturer och lärostoff som redan finns med hänsyn till olika åldersgrupper.

Exempel på sådana strukturer är daghemmens, skolornas och läroanstalternas läroplaner samt Elevens digitala lärstigt, som fostrans- och utbildningssektorn tagit fram. I skolorna finns skolhälsovårdens hälsovårdare, som är experter på främjande av hälsa. Hälsovårdarna träffar eleverna vid årliga hälsoundersökningar där individuell hälsorådgivning ingår. Vid undersökningen talar hälsovårdaren och eleven om hur elevens hälsa och välbefinnande påverkas av skärmtid och sociala relationer.

Det är viktigt att utveckla nya metoder och redskap för de anställda vid skolhälsovården och elevvården samt för webbplatser med familjer som målgrupp. Genom att öka medvetenheten och stödja föräldrarnas fostrargärning kan man sätta in ett viktigt stöd för välbefinnandet på ett tidigt stadium, som kan stärkas med hjälp av centraliserad information från sektorn och studerandevården.

Digitalt välbefinnande i daghemmens, skolornas och läroanstalternas läroplaner och på Elevens digitala lärstigt samt fostrans- och utbildningssektorns samarbete med Hjärnförbundet

Daghemmens, skolornas, gymnasiernas och yrkesskolornas läroplaner med lokala tillägg fastslår vad som ska läras ut i Helsingfors. I grunderna för planen för småbarnspedagogik (2022) konstateras att digitalisering är en del av samhället som barnet växer upp i. Digital kompetens behövs för kommunikationen mellan människor, för delaktigheten i samhället och för lärandet. Att stärka den digitala kompetensen främjar en jämlik utbildning för barnen. Småbarnspedagogiken har som uppdrag att i samarbete med hemmen stödja barnens förståelse för digitalisering, och personalen ska handleda barnen i att fungera i digitala mil-

25.09.2024

jöer på ett mångsidigt, ansvarsfullt och tryggt sätt. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) nämns skärmtiden och det digitala välbefinnandet inte i de enskilda läroämnenas innehåll. Det digitala välbefinnandet tangeras dock i beskrivningarna av mångsidiga kompetenser (K) som vardagskompetens (K3) och digital kompetens (K5). I grunderna för gymnasiets läroplan (2019) beaktas de studerandes välbefinnande och främjandet av detta på många sätt trots att det digitala välbefinnandet inte särskilt nämns. Det digitala välbefinnandet nämns inte heller direkt i examensgrunderna för yrkesutbildningen, men i avsnittet kunnande om samhälle och arbetsliv ingår en plan för främjande av den egna hälsan och välbefinnandet. Digitalt välbefinnande är en del av den helheten.

Utbildningsstyrelsens utvecklingsprogram Nylitteracitet har haft som mål att stärka det informations- och kommunikationstekniska kunnandet, mediekompetensen och programmeringskunnandet bland barn och unga inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Detta har ingått som en del i utvecklingsprogrammet Utbildning för alla, som undervisnings- och kulturministeriet lanserade för åren 2020–2023. Som en del av projektet Nylitteracitet har fostrans- och utbildningssektorn tagit fram ett redskap vid namn Elevens digitala lärtig för grundskolorna och lärarna i dessa. Elevens digitala lärtig omfattar grundskolans årskurser 1–9. Det digitala välbefinnandet och en ansvarsfull användning av medier är en del av innehållet och målen för varje årskurs. Även här ingår uppföljning och begränsning av den egna skärmtiden som en del av det digitala välbefinnandet och dess mål. Elevens digitala lärtig införs i stadens grundskolor under våren 2024 och i större skala under läsåret 2024–25. Arbetet med en motsvarande digital lärtig för småbarnspedagogiken pågår. Den kommer att innehålla samma teman som skolans med beaktande av det småbarnspedagogiska perspektivet.

Fostrans- och utbildningssektorn samarbetar med Hjärnförbundet inom det nationella programmet för hjärnhälsa 2023–2029. Hjärnförbundet och fostrans- och utbildningssektorn gjorde ett pilotförsök med samarbete i grundskolor i skolan Arabian peruskoulu. Syftet med försöket var att minska mobilanvändningen i barnens vardag och tillsammans med vuxna söka alternativa tidsfördriv. Andra mål var att öka medvetenheten bland barn, ungdomar och vuxna om hur mobiler och andra smarta enheter påverkar hjärnhälsan och att bygga upp en miljö som stöder barns och ungas hjärnhälsa och främjar inläring och välbefinnande. Samarbetet mellan fostrans- och utbildningssektorn och det nationella programmet för hjärnhälsa breddades under våren 2024. Hösten 2024 ska fostrans- och utbildningssektorn tillsammans med Hjärnförbundet ordna en gemensam föräldrakväll för hela staden om främjande av hjärnhälsa. Vid föräldrakvällen behandlas saker som föräldrar bör veta

om hjärnhälsa och hur föräldrar tillsammans kan stödja barnens hjärnhälsa. Syftet med samarbetet mellan fostrans- och utbildningssektorn och Hjärnförbundet är att utveckla sektorns principer och praxis för främjande av hjärnhälsa.

Egna mobila enheter och begränsning av deras användning

Regionförvaltningsverket behandlade frågan om telefonparkering år 2018. I beslutet den 7 maj 2018 konstateras: "Innehavet av telefoner omfattas av den rättighet som tryggas i 15 § i grundlagen. Innehav av telefoner i skolan är inte särskilt förbjudet i lag. Därför kan skolans ordningsregler inte innehålla några bestämmelser om innehav av telefoner. Utifrån detta konstaterar regionförvaltningsverket att skolans ordningsregler kan innehålla en rekommendation om att eleverna ska lämna telefonerna i en för ändamålet avsedd låda under lektionerna. Varje elev har emellertid rätt att i början av varje lektion särskilt avgöra om eleven vill behålla telefonen eller lägga den i lådan. Om en elev trots tillsägelser använder telefonen under lektionen på ett sätt som stör undervisningen får läraren konfiskera telefonen för resten av lektionen."

Även riksdagens justitieombudsman har behandlat frågan om att samla in elevernas telefoner i en telefonparkering och konstaterat följande i sitt avgörande den 25 maj 2020: "Det egendomsskydd som var och en garanteras i 15 § i grundlagen gäller även grundskoleelevernas mobiltelefoner. Ingen som saknar lagstadgade befogenheter har rätt att kräva att en elev ska lämna ifrån sig sin telefon."

I Utbildningsstyrelsens gällande anvisningar (Rättigheter och skyldigheter vid användningen av dator, mobiltelefon och andra mobila enheter i skolan) konstateras följande: "I skolans ordningsregler kan man inte helt förbjuda eleverna att ta med sig mobila enheter till skolan, men med ordningsreglerna kan man begränsa användningen av dem under pågående undervisning."

Utifrån det ovanstående går det inte att ålägga eleverna att mot sin vilja förvara sina telefoner exempelvis i en telefonparkering under lektionen eller skoldagen. Skolan kan rekommendera att eleverna frivilligt lämnar telefonerna i en telefonparkering.

Med stöd av lagen om grundläggande utbildning är det emellertid möjligt att i skolans ordningsregler precisera lagstiftningen med bestämmelser om praktiska arrangemang och sakligt beteende, om dessa behövs för att garantera en trygg och trivsamt skolmiljö. Däremot är det inte tillåtet att i ordningsreglerna avvika från de ovillkorliga bestämmelserna i lagstiftningen eller inkludera icke lagstadgade disciplinära åtgärder eller åtgärder för att trygga säkerheten. Sådan användning av

mobila enheter under lektionstid som stör undervisningen eller inläringen kan förbjudas i skolans ordningsregler. Skolan kan i sina ordningsregler kräva att den mobila enheten är i störningsfritt läge under pågående undervisning. Med störningsfritt läge avses att enheten är på ljudlöst läge samt att vibrations-, ljus- och andra funktioner är avstängda. Även direktuppspelning av bilder och ljud (livestream) stör undervisningen och kan förbjudas om det inte ingår i undervisningen. Användningen av mobila enheter kan inte förbjudas helt under raster eller andra tider då undervisning inte ges. I enskilda fall är det dock möjligt att ingripa i användningen av mobila enheter under rasterna, om apparaten används exempelvis för att mobba eller trakassera någon. Enligt Utbildningsstyrelsens anvisningar kan man i skolan även "tillsammans med eleverna och deras vårdnadshavare utarbeta spelregler som specificerar ordningsreglerna för användningen av dator, mobiltelefon och andra mobila enheter i skolan. Eleverna och deras vårdnadshavare kan förbinda sig att följa spelreglerna och skriva under dem, men formellt är det inte frågan om ett avtal. Man kan inte avstå från de grundläggande rättigheterna med ett avtal med bindande verkan för eleven eller vårdnadshavaren".

Fostrans- och utbildningssektorn har en verksamhetsmodell enligt vilken skolorna kan begränsa elevernas mobilanvändning i sina ordningsregler. Med hänsyn till lagens perspektiv kan eleverna alltså åläggas att under skoldagen ha telefonerna utom synhåll och i störningsfritt läge. Mobilen kan användas som stöd för inläringen under skoldagen om läraren tillåter det och ger instruktioner om användningen, men om sådan användning avtalas alltid separat från fall till fall. I grundskolan får rektorn eller läraren beslagta en apparat som stör undervisningen från eleven. Detta gäller även mobila enheter om en sådan konstateras störa undervisningen på ett sätt som strider mot ordningsreglerna. I oktober–november 2023 uppmanades de svenska och finska grundskolorna att göra dessa uppdateringar i sina ordningsregler under läsåret 2023–24. För närvarande (i april 2024) har merparten av de svenska och finska grundskolorna förenhetligt sina ordningsregler i enlighet med dessa instruktioner. I resten av skolorna pågår arbetet.

Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto har i sina ordningsregler beaktat de studerandes mobilanvändning under skoldagen. I ordningsreglerna konstateras att mobila enheter i inläringssituationer endast får användas som stöd för studierna. Gymnasiernas ordningsregler ska uppdateras till läsåret 2024–25 så att mobila enheter endast används som stöd för inläringen och alla undantag förutsätter en separat överenskommelse med läraren. På andra stadiet har användningen av digitala redskap och även egna mobila enheter emellertid en viktig roll och en stor del av studiematerialet är digitalt. Eftersom en del av de studerande på andra stadiet är myndiga kan grundskolornas praxis inte tillämpas som

sådan. Rektorn eller läraren får inte heller beslagta en studerandes mobila enhet i gymnasier och yrkesskolorna. I gymnasier och i den grundläggande yrkesutbildningen kan en studerande som stör undervisningen med en apparat emellertid bli tillsagd att avlägsna sig från undervisningssituationen.

Material om digitalt välbefinnande som stöd för undervisningen och föräldrar

Material som riktas till lärare och fostrare kan användas som stöd för undervisningens innehåll i daghem, skolor och läroanstalter. Material som riktas till vårdnadshavare kan användas vid olika evenemang som daghem, skolor och läroanstalter ordnar för vårdnadshavarna. Materialet ska också vara fritt tillgängligt exempelvis i rådgivningen, elevvårdens tjänster, biblioteken och ungdomstjänsterna.

Materialet erbjuder även föräldrar viktig information om digitalt välbefinnande. Om de vill kan föräldraföreningar och enskilda klassers föräldrakommittéer utifrån detta material utarbeta gemensamma praxis och rekommendationer för klassen om skärmtid på fritiden och fredande av nätterna från internetanvändning. Daghemmet, skolan, läroanstalten eller lärarna kan emellertid inte ta ansvar för att följa upp, ge instruktioner om och övervaka skärmtiden på fritiden. Fostrans- och utbildningssektorn diskuterar dock aktivt vikten av digitalt välbefinnande med barnen, ungdomarna och vårdnadshavarna. Det är mycket viktigt att få med vårdnadshavarna i diskussionen.

Främjande av digitalt välbefinnande påverkar välbefinnandet och inläringen avsevärt. Att främja digitalt välbefinnande tillsammans med andra aktörer bör vara ett centralt mål.

Helsingfors ska vidta aktiva åtgärder i alla skolor för att göra det möjligt att tydligare ingripa i mobilanvändning under skoldagen och framför allt under lektionerna. Helsingfors ska påverka lagstiftningen och Utbildningsstyrelsens instruktioner. Under hösten bereder undervisnings- och kulturministeriet ett lagförslag om mer omfattande begränsningar av telefonanvändningen. Ministeriet och Utbildningsstyrelsen ska utarbeta utförliga instruktioner om detta när riksdagen har godkänt lagstiftningen.

Målet är att göra det möjligt att vid behov tydligare än nu förbjuda användningen av mobila enheter i skolans ordningsregler och samla in enheterna särskilt under lektionstid. Helsingfors bör fortsätta att tillämpa de goda modeller som används i skolorna samt hålla ett öga på nya rön om hurdan användning av mobila enheter som är lämplig i olika åldrar, uppdatera sina anvisningar och aktivt förmedla information i växelverkan med barn och föräldrar.

Vid behov bör skolornas ordningsregler likaså uppdateras redan nu utifrån fungerande modeller i den mån den nuvarande lagstiftningen tillåter. Fostrans- och utbildningsnämnden stöder även försök där man utreder hur en minskning av användningen av mobila enheter påverkar elevernas och de studerandes välbefinnande och inläring.

Det är en god idé att småbarnspedagogiken och social-, hälsovårds- och räddningssektorn samarbetar för att vägleda barn i daghemsåldern och deras familjer i frågor som gäller digitalt välbefinnande och begränsning av skärmtiden. I småbarnspedagogiken kan detta exempelvis göras under diskussionerna om planerna för småbarnspedagogik och föräldrakvällar.

Fostrans- och utbildningsnämnden och social-, hälsovårds- och räddningsnämnden har gett utlåtanden om ledamoten Hagmans motion. Fostrans- och utbildningsnämnden har gett ett utlåtande om ledamoten Sohrabis motion.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 31.01.2024 Hagman Sandra Ruutuaika kuriin - toimintamalli Helsinkiin
- 2 Valtuustoaloite 27.03.2024 Sohrabi Seida Kokeilu: Helsingin koulut kännykkävapaiksi lukuvuodeksi
- 3 Sosiaali-, terveyst- ja pelastuslautakunnan lausunto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 562

HEL 2024-001760 T 00 00 03

HEL 2024-005255, HEL 2024-004646

Päätös

A)

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hagmanin ja valtuutettu Sohra-
bin aloitteet loppuun käsitellyiksi.

B)

Kaupunginhallitus katsoi valtuutettu Holopaisen aloitteen loppuun käsi-
tellyiksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela: Muutetaan seuraava kappale sekä tiivistelmästä että
leipätekstistä: "Helsinki ei kuitenkaan lähde erikseen rakentamaan Ru-
utu aika kuriin -toimenpideohjelmalla, vaan ruutuajan rajaamisen ja digi-
hyvinvoinnin teemat sisällytetään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja
oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden."

Muotoon: Ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat sisällyte-
tään jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät hu-
omioiden.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Minja Koskelan vas-
taehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 122

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
http://www.hel.fi/stadsfullmaktige

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

Sandra Hagman ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupungin tulee rakentaa toimenpideohjelma, lasten ja nuorten ruutuajan ja ruututurvallisuuden eteen. Aloitteessa esitetään, että huoltajien valistusta varten laaditaan materiaalia yhdessä poliisin sekä järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Lisäksi Helsingin tulee kehittää mallinnettuja toimintatapoja kouluille, joiden avulla voidaan rakentaa kännykkäväpaata kouluarkea.

Seida Sohrabi ja 26 muuta valtuutettua esittävä aloitteessaan, että oppimisen parantamiseksi Helsinki ottaa lukuvuodeksi käyttöön kokeilun, jossa koululaiset pitävät kännykensä poissa koulupäivän ajan.

Mari Holopainen ja 11 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki arvioi ja edistää tutkimustietoon pohjautujen toimintamalleja, joiden avulla tuetaan perheitä ja viedään eteenpäin lasten ja nuorten kasvua tukevia kohtuullisia ruutuajoja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle aloitteista seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että huoli lasten ja nuorten lisääntyneestä ruutuajasta on aiheellinen ja kannattaa ajatusta monipuolisen materiaalipaketin laatimisesta yhdessä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös ajatusta sellaisen oppijoiden arjen vahvistamisesta, jossa kiinnitetään vielä aiempaa enemmän huomiota oppijoiden omien mobiililaitteiden tarpeettoman käytön vähentämiseen ja sitä kautta tarpeettoman ruutuajan vähentämiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että Helsinki ei kuitenkaan lähde erikseen rakentamaan Ruutu aika kuriin -toimenpideohjelmaa, vaan kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sisällyttää ruutuajan rajaamisen ja digihyvinvoinnin teemat jo olemassa oleviin rakenteisiin ja oppisisältöihin eri ikäryhmät huomioiden. Näistä rakenteista esimerkkinä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten omat opetussuunnitelmat sekä kasvatuksen ja koulutuksen tuottama Oppijan digipolku.

Digihyvinvointi päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa ja Oppijan digipolulla sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyö Aivoliiton kanssa

Päiväkotien, koulujen, lukioden ja ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmat paikallisine täydennyksineen määrittävät ne sisällöt, joita Helsingissä toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) todetaan, että digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta ja että henkilöstö ohjaa lapsia digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ei erikseen mainita yksittäisten oppiaineiden sisällöissä ruutu-aikaa tai digihyvinvointia. Digihyvinvointi tulee kuitenkin esiin laaja-alaisen taitojen (L) kuvauksissa, kuten itsensä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5). Lukioiden opetussuunnitelman perusteet (2019) huomioi oppijoiden hyvinvoinnin ja sen edistämisen monin tavoin, vaikka digihyvinvointia ei erikseen mainitakaan. Ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteissa ei myöskään erikseen mainita digihyvinvointia, mutta yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -osaan sisältyy suunnitelma oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja tavoite digihyvinvoinnista on osa tätä kokonaisuutta.

Opetushallituksen Uudet lukutaidot -kehittämishojelman tavoitteena on ollut vahvistaa lasten ja nuorten tieto- ja viestintäteknologian taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Tämä on ollut osa laajempaa opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää Oikeus oppia -kehittämishojelmaa vuosille 2020–2023. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on tuottanut Uudet lukutaidot -hankkeen myötä Oppijan digipolku -työvälineen perusopetuksen koulujen ja opettajien käyttöön. Tässä perusopetuksen luokka-asteet 1–9 kattavassa oppimispolussa huomioidaan digihyvinvointi ja vastuullinen median käyttö jokaisen luokka-asteen sisällöissä ja tavoitteissa. Oman ruutuajan seuraaminen ja rajaaminen on tässäkin kokonaisuudessa osa digihyvinvointia ja sen tavoitteita. Oppijan digipolkua ryhdytään jalkauttamaan perusopetuksen kouluihin kevään 2024 aikana ja laajemmin lukuvuoden 2024–25 aikana. Oppijan digipolkua varhaiskasvatukseen ollaan parasta aikaa työstämässä ja se pitää sisällään samoja teemoja varhaiskasvatuksen näkökulma huomioiden.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä Aivoliiton kanssa Kansallisen aivoterveysohjelman 2023–2029 puitteissa. Aivoliitto ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteuttivat yhdessä peruskoulu-yhteistyön pilotoinnin Arabian peruskoulussa. Tämän pilotoinnin tavoitteena oli puhelimen käytön vähentäminen lasten arjessa etsien sen tilalle yhdessä aikuisten kanssa myös vaihtoehtoisia ajanviettotapoja. Tavoitteena oli myös lisätä lasten, nuorten ja aikuisten tietoisuutta kännyköiden ja muiden älylaitteiden käytön vaikutuksista aivoterveysteen, sekä rakentaa lapsille ja nuorille aivojen hyvinvointia tukeva ympäristö, joka edistää oppimista ja hyvinvointia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja Kansallisen aivoterveysohjelman yhteistyö laajenee keväällä 2024 ja syksyllä 2024 kasvatuksen ja koulutuksen toimiala järjestää yhteistyössä Aivoliiton kanssa koko kaupungin vanhempainillan aivoterveysten

edistämisestä. Vanhempainillassa käsitellään, mitä vanhemman tulee teemasta tietää ja miten vanhemmat yhdessä voivat tukea lasten aivoterveystta. Aivoliiton kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kehittää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan aivoterveystden edistämisen periaatteita ja käytännön toimintatapoja.

Oppijoiden omat mobiililaitteet ja niiden käytön rajaaminen

Aluehallintovirasto on käsitellyt kännykkäparkkiasiaa vuonna 2018. Päätös 7.5.2018 toteaa seuraavaa: "Puhelinten hallussapito kuuluu perustuslain 15 §:ssä turvattuun oikeuteen, eikä niiden hallussapitoa koulussa ole laissa erikseen kielletty, minkä vuoksi hallussapidosta ei voida määrätä koulun järjestyssäännöissä. Edellä esiin tuodun perusteella aluehallintovirasto toteaa, että koulun järjestyssäännöissä voidaan esittää suosituksena, että oppilaat jättävät puhelimensa oppituntien ajaksi niille tarkoitettuun laatikkoon. Oppilaalla on kuitenkin oikeus arvioida jokaisen oppituntin alussa erikseen, haluaako hän pitää puhelimensa hallussaan vai jättää sen laatikkoon. Oppilaan käyttäessä puhelinta oppituntin aikana kielloista huolimatta opetusta häiritsevällä tavalla, voi opettaja tässä tilanteessa poistaa puhelimen oppilaan hallusta oppituntin ajaksi".

Myös eduskunnan oikeusasiamies on käsitellyt oppilaiden kännyköiden keräämistä kännykkäparkkiin ja ratkaisussaan 25.5.2020 todennut seuraavaa: "Perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös perusopetuksen oppilaiden matkapuhelimia. Kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa."

Opetushallituksen voimassa olevat ohjeet (Tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa) toteavat seuraavaa: "Koulun järjestyssäännöissä ei voida kokonaan kieltää mobiililaitteiden tuomista kouluun, mutta järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana."

Edellä mainittuihin perustuen, oppilaita ei voi velvoittaa säilyttämään kännyköitään vasten omaa tahtoaan oppituntin tai koulupäivän ajan esimerkiksi kännykkäparkissa. Koulu voi antaa suosituksen kännykän jättämisestä vapaaehtoisesti kännykkäparkkiin.

Perusopetuslain nojalla koulun järjestyssäännöissä voidaan kuitenkin antaa lainsäädäntöä tarkentavia koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Järjestyssäännöillä ei kuitenkaan saa poiketa lainsäädännön ehdottomista säännöksistä, eikä niihin voida kirjata lakiin perustumattomia kurinpitokeinoja ja turvaamistoimenpiteitä. Koulun

Järjestyssäännöissä voidaan kieltää mobiililaitteen opetusta tai oppimista häiritsevä käyttö oppitunnilla. Koulu voi järjestyssäännöissään edellyttää, että mobiililaitte on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa opetuksen aikana. Häiriötä aiheuttamattomalla tilalla tarkoitetaan, että laite on äänettömällä sekä värinä-, valo- ja muut toiminnot on asetettu pois käytöstä. Opetusta häiritsevästi voidaan kieltää myös kuvan ja äänen lähettäminen suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Yksittäistapauksissa voidaan kuitenkin puuttua mobiililaitteiden käyttöön välitunneilla, jos laitetta käytetään esimerkiksi kiusaamis- tai häiritsemistarkoituksessa. Opetushallituksen ohjeiden mukaan koulussa voidaan myös ”laatia yhdessä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa järjestyssääntöjä tarkentavia pelisääntöjä tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käytöstä koulussa. Oppilaat ja heidän huoltajansa voivat sitoutua noudattamaan pelisääntöjä ja allekirjoittaa ne, mutta muodollisesti kyse ei ole sopimuksesta. Perusoikeuksista ei voida luopua oppilasta tai huoltajaa sitovasti”.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on toimintamalli, jonka mukaisesti koulut voivat rajata oppilaiden kännyköiden käyttöä koulun järjestyssäännöissä. Oppijoiden kännykät voidaan siis velvoittaa lain näkökulmat huomioiden pidettäväksi koulupäivän aikana poissa näkyvistä ja häiriöttömässä tilassa. Opettajan luvalla ja ohjeistuksella kännyköitä voidaan koulupäivän aikana kuitenkin käyttää oppimisen apuna, mutta tästä sovitaan aina erikseen ja tapauskohtaisesti. Perusopetuksessa rehtori tai opettaja saa ottaa haltuunsa oppilaalta opetusta häiritsevän laitteen. Tämä koskee myös mobiililaitetta, jos sen todetaan häiritsevän opetusta järjestyssääntöjen vastaisesti. Perusopetuksen suomen ja ruotsinkielisiä kouluja on ohjeistettu loka- ja marraskuussa 2023 tekemään nämä päivitykset järjestyssääntöihin lukuvuoden 2023–24 aikana. Tällä hetkellä (huhtikuussa 2024) suurin osa suomen ja ruotsinkielistä perusopetuksen kouluista on yhtenäistänyt järjestyssääntöjään ohjeistuksen mukaisesti ja loppuissa kouluista tämä työ on vielä kesken.

Stadin AO on huomionnut omissa järjestyssäännöissään opiskelijoiden kännykän käytön opiskelupäivän aikana ja järjestyssäännöissä todetaan, että mobiililaitteita käytetään oppimistilanteessa ainoastaan opiskelun tukena. Lukiokoulutuksessa lukioiden järjestyssääntöjä tullaan päivittämään lukuvuodelle 2024–25 siten, että niissä linjataan mobiililaitteita käytettävän ainoastaan oppimisen tukena ja poikkeuksista sovi- taan aina erikseen opettajan kanssa. Toisella asteella digitaalisten työvälineiden ja myös oman mobiililaitteen käyttö on kuitenkin suuressa roolissa ja iso osa opiskelumateriaalista on digitaalista. Toisen asteen opiskelijoista osa on jo täysi-ikäisiä opiskelijoita, joten perusopetuksen

käytänteiden soveltaminen sellaisenaan ei ole mahdollista. Rehtori tai opettaja ei myöskään saa ottaa opiskelijan mobiililaitetta haltuunsa lukiossa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa. Lukiossa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa laitteella opetusta häiritsevä opiskelija voidaan kuitenkin määrätä poistumaan opetustilanteesta.

Digihyvinvointimateriaali opetuksen ja vanhempien tueksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviossa ei ole varattu rahoitusta digihyvinvointimateriaalin tuottamiseen. Jos tällaista materiaalia päätetään kuitenkin ryhtyä tuottamaan, on se luontevaa tehdä yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa. Materiaalin laadinnassa tulee tehdä yhteistyötä myös muiden toimijoiden, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Materiaalin tulee olla monikielistä, monikanavaista ja saavutettavaa huomioiden erilaiset ikä-, kohde- ja kieliryhmät.

Opettajille ja kasvattajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää opetuksen sisältöjen tukena päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Huoltajille suunnattuja materiaaleja voi käyttää päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten erilaisissa huoltajille suunnatuissa tilaisuuksissa. Materiaalin tulee olla vapaasti käytettävissä myös esimerkiksi neuvoloissa, oppilashuollon palveluissa, kirjastoissa ja nuorisopalveluissa.

Materiaali antaa myös vanhemmille tärkeää tietoa digihyvinvoinnista. Vanhempainyhdistykset ja yksittäisten luokkien vanhempaintoimikunnat voivat halutessaan lähteä näiden materiaalien tuella rakentamaan luokan yhteisiä käytänteitä ja suosituksia vapaa-ajan ruutuajasta ja yön rauhoittamisesta netin käytöltä. Päiväkoti, koulu, oppilaitos ja opettajat eivät voi kuitenkaan ottaa vastuuta vapaa-ajalla tapahtuvan ruutuajan seurannasta, ohjeistuksesta ja valvonnasta. Keskustelua digihyvinvoinnin tärkeydestä käydään kuitenkin aktiivisesti oppijoiden ja huoltajien kanssa ja huoltajien mukaan saaminen tähän keskusteluun on hyvin tärkeää.

Digihyvinvoinnin edistämisellä on merkittävät vaikutukset hyvinvointiin ja oppimiseen. Sen edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa tulee olla keskeisiä tavoitteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa sitä, että Helsinki ryhtyy kaikissa kouluissa aktiivisiin toimiin, joiden avulla kännykän käyttöön voidaan kouluaikoina ja erityisesti oppituntien aikana selkeämmin puuttua. Helsingin tulee osaltaan vaikuttaa lainsäädäntöön ja opetushallituksen voimassa oleviin ohjeistuksiin.

Tavoitteena on, että koulun järjestysäännöissä voitaisiin tarvittaessa nykyistä selkeämmin kieltää mobiililaitteiden käyttö ja kerätä laitteet

pois erityisesti oppituntien ajaksi. Helsingin tulee jakaa kouluissa käytössä olevia hyviä malleja sekä seurata päivittyvää tutkimustietoa mobiililaitteiden käytön ikäsoveltuvuudesta, päivittää omia ohjeistuksiin ja välittää tietoa aktiivisesti lasten ja vanhempien kanssa vuorovaikutuksessa.

Koulujen järjestyssääntöjä tulisi samoin tarpeen mukaan päivittää toimivien mallien myötä jo nyt nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös kokeiluja, joiden avulla voidaan selvittää mobiililaitteiden vähentämisen vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös varhaiskasvatuksen ja sotepe-toimialan yhteistyötä varhaiskasvatusikäisten lasten ja heidän perheidensä ohjaamisessa digihyvinvointiin ja ruutuajan rajaamiseen. Varhaiskasvatuksessa tämä voisi tapahtua esimerkiksi osana vasu-keskusteluja ja vanhempainiltoja.

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Lisätään ennen tiivistelmää:

Digihyvinvoinnin edistämisellä on merkittävät vaikutukset hyvinvointiin ja oppimiseen. Sen edistäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa tulee olla keskeisiä tavoitteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa sitä, että Helsinki ryhtyy kaikissa kouluissa aktiivisiin toimiin, joiden avulla kännykän käyttöön voidaan kouluaikoina ja erityisesti oppituntien aikana selkeämmin puuttua. Helsingin tulee osaltaan vaikuttaa lainsäädäntöön ja opetushallituksen voimassa oleviin ohjeistuksiin.

Tavoitteena on, että koulun järjestyssäännöissä voitaisiin tarvittaessa nykyistä selkeämmin kieltää mobiililaitteiden käyttö ja kerätä laitteet pois erityisesti oppituntien ajaksi. Helsingin tulee jakaa kouluissa käytössä olevia hyviä malleja sekä seurata päivittyvää tutkimustietoa mobiililaitteiden käytön ikäsoveltuvuudesta, päivittää omia ohjeistuksiin ja välittää tietoa aktiivisesti lasten ja vanhempien kanssa vuorovaikutuksessa.

Koulujen järjestyssääntöjä tulisi samoin tarpeen mukaan päivittää toimivien mallien myötä jo nyt nykyisen lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös kokeiluja, joi-

25.09.2024

den avulla voidaan selvittää mobiililaitteiden vähentämisen vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin ja oppimiseen.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Mari Holopaisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään lausunnon loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa myös varhaiskasvatuksen ja sotepe-toimialan yhteistyötä varhaiskasvatukseen lasten ja heidän perheidensä ohjaamisessa digihyvinvointiin ja ruutuajan rajaamiseen. Varhaiskasvatuksessa tämä voisi tapahtua esimerkiksi osana vasu-keskusteluja ja vanhempainiltoja.

Kannattaja: Sami Säynevirta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

14.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Tiittala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22900
tommi.tiittala(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 21.05.2024 § 115

HEL 2024-001760 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Sandra Hagmanin ja 26 muun valtuutetun aloitteesta koskien ruutu-aika kuriin -toimintamallia seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään toimenpideohjelman rakentamista lasten ruutuajan ja ruututurvallisuuden parantamiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Ehdotuksena on tarjota vanhemmille perusteellista opastusta ja ohjeistusta lasten ruutuajan hallintaan eri ikävaiheissa. Tämä sisältäisi monikielistä ja monikanavaista materiaalia, joka on saavutettavissa neuvoloissa, päiväkodeissa ja kouluissa. Lisäksi aloitteessa esitetään mallinnettujen toimintatapojen kehittämistä koulujen käyttöön, jotka

auttavat niitä toteuttamaan kännykkävapaata kouluarkea yhteistyössä oppilaiden, vanhempien ja koulun henkilökunnan kanssa. Tavoitteena on helpottaa koulujen ja luokkien toimintaa ruutuajan hallinnassa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että huoli lasten ruutuajan lisääntymisestä on aiheellinen, ja lautakunta kannattaa ajatusta huoltajien laajemmasta tiedottamisesta sekä monikielisen ja ikäryhmätasaisen materiaalipaketin tuottamisesta yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä muiden yhteistyötahojen, kuten poliisin ja järjestö- ja tutkimustahojen kanssa. Materiaalin tulisi olla monikielistä, monikanavaista ja saavutettavaa huomioiden erilaiset ikä-, kohde- ja kieliryhmät. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä huoltajille suunnattu materiaali voisi olla vapaasti käytettävissä myös esimerkiksi oppilashuollon palveluissa, kirjastoissa ja nuorisopalveluissa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta haluaa samalla kiinnitettävän huomiota myös ruutu-aikaan kouluopetuksessa. Luku- ja kirjoitustaito ja keskittymiskyky toimivat kivijalkana kaikelle muulle oppimiselle, eikä perinteisiä kirjoja ja vihkoja voi sen vuoksi sivuuttaa oppimismateriaaleina.

Mallinnetut ohjeet ja toimintatavat

Helsingin kaupunkistrategia ohjaa työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi monin tavoin. Se korostaa tarvetta turvata kaikille lapsille ja nuorille terveellinen kasvuympäristö, joka tukee heidän kehitystään ja hyvinvointiaan. Strategia painottaa mielenterveysongelmien ehkäisyä ja varhaista puuttumista ongelmiin. Strategia pyrkii edistämään digitaalisen median vastuullista käyttöä ja tietoisuutta sen mahdollisista riskeistä.

Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajat toimivat koulussa terveyden edistämisen ammattilaisina. Terveystarkastajat tapaavat oppilaita vuosittain terveystarkastuksissa, jotka sisältävät yksilöllistä terveysneuvontaa. Tapaamisissa käsitellään ruutuajan ja sosiaalisten suhteiden merkitystä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Terveystarkastajan avoimella vastaanotolla oppilas voi tulla aikaa varaamatta keskustelemaan huolistaan ja mieltä askarruttavista asioista. Huoltajien osallistuessa terveystarkastuksiin heidän kanssaan keskustellaan lapsen ruutuajasta. Alakouluikäisen lapsen mediakasvatuksessa sekä koululla että kodilla on tärkeä osuus.

Lapsen ja nuoren kehitysympäristössä toimivilla aikuisilla ja ammattilaisilla on käytössä puheeksi oton työkalu HYVÄ-malli, joka auttaa lapsen tai nuoren vahvuuksien löytämisessä, huolen tunnistamisessa ja tarpeiden tukemisessa. HYVÄ-malli mahdollistaa luontevasti myös ruutu-

jan puheeksi ottamisen. Lapsiperheiden palveluissa tunnustetaan valtuustoaloitteessa esitetty huoli lasten ruutuajan lisääntymisestä. Vanhempien, koulujen sekä perhekeskuspalvelujen ammattilaisten yhteistyö on keskeistä, kun pyritään tukemaan lasten ja nuorten terveellistä kehitystä digitaalisessa maailmassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten sekä lapsivaikutusten arviointi

Lasten mielenterveysongelmat, ruutu-aikaan ja sosiaaliseen mediaan liittyvä haitalliselle sisällölle altistuminen sekä lukutaidon lasku ovat huolestuttavia trendejä. Aikuisten on toimittava aktiivisesti lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja puututtava näihin ongelmiin, jotta jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemaansa tukea ja mahdollisuuden terveeseen kehitykseen ja oppimiseen. Mallinnetut toimintatavat kouluissa, terveydenhoitajien antama neuvonta ja tuki vastaanotoilla sekä vanhemmille suunnattu monikielinen ja ikäryhmätasoinen materiaali tasapainoisen ruutuajan hallintaan voivat vähentää ruutu-aikaa, auttaa tunnistamaan ja ehkäisemään mahdollisia ongelmia ja edistää siten lasten ja nuorten kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia.”

Käsittely

21.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Lisätään varsinaisen lausunnon kolmanneksi kappaleeksi: Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta haluaa samalla kiinnitettävän huomiota myös ruutu-aikaan kouluopetuksessa. Luku- ja kirjoitustaito ja keskittymiskyky toimivat kivijalkana kaikelle muulle oppimiselle, eikä perinteisiä kirjoja ja vihkoja voi sen vuoksi sivuuttaa oppimismateriaaleina.

Kannattaja: puheenjohtaja Daniel Sazonov

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 09 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

25.09.2024

Tuula Salmivaara-Pesonen, kouluterveydenhuollon päällikkö, puhelin: 09 310 46013
tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

FO-nummer

0201256-6

15

Ledamoten Nora Grotenfelts motion om ett försök med årsarbetstid inom småbarnspedagogiken

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Nora Grotenfelt och 25 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors genomför ett pilotförsök för en årsarbetstidsmodell inom småbarnspedagogiken bland intresserade lärare, speciallärare och S2/R2-lärare som undervisar finska eller svenska som andraspråk.

Både fullmäktigemotionen om årsarbetstid och det att personalen inom småbarnspedagogiken har flexibla arbetstider som lämpar sig för verksamhetens natur är viktiga. Arbetsgivaren kan dock inte ensidigt besluta om att årsarbetstiden tas i bruk, utan arbetsmarknadens parter Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna (KT) och Undervisningssektorns fackorganisation (OAJ) förhandlar om sådana lokala avtal som hör till tjänstekollektivavtal. De uppföljningssystem för arbetstid som är i bruk nu stöder inte planeringen och uppföljningen av en utjämningsperiod som varar i ett helt kalenderår. Om årsarbetstiden togs i bruk skulle det kräva mer tid av ledningen att följa arbetstider på en så lång tidsperiod. Dessutom skulle lärarnas långa utjämningsperiod försämra det högklassiga teamarbetet inom småbarnspedagogiken, och skulle därför inte vara motiverat med tanke på organiseringen av verksamheten. Det är viktigt att den nuvarande arbetstidsplaneringen genomförs och utvecklas på så sätt att den svarar mot behoven att ordna servicen, men så att den även stöder personalens arbetshälsa och möjlighet att påverka planeringen av det egna arbetet och den egna arbetstiden. Helsingfors fortsätter sin dialog med centrala intressentgrupper medan den utvecklar systemet.

Svaret till motionen baserar sig på ett utlåtande från fostrans- och utbildningsnämnden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

25.09.2024

Ärende/15

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite 14.02.2024 Grotenfelt Nora Varhaiskasvatuksen vuosi-
työaikapilotti / Årsarbetstidspilotering inom småbarnspedagogiken

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2024 § 564

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Lisätään uusi lause esittelijän perusteluiden toisen
kappaleen loppuun:

"Helsinki jatkaa vuoropuhelua keskeisten sidosryhmien kanssa, kehit-
täessään järjestelmää."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Marcus Rantalan vas-
taehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

09.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

25.09.2024

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.08.2024 § 163

HEL 2024-002448 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Nora Grotenfeltin ja 25 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta varhaiskasvatuksessa työskentelevien opettajien vuosityömallista:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää varhaiskasvatuksen henkilöstön joustavia sekä toiminnan luonteeseen soveltuvia työaikoja tärkeinä. Varhaiskasvatuksen työaika perustuu kunnallisen työ- ja virkaehtosopimukseen (kvtes) sekä opettajien virka- ja työehtosopimuksen (ovtes) erityismääräyksiin.

Varhaiskasvatuksessa työvuorosuunnitteluun vaikuttavat palvelun järjestäminen ja yksiköiden toiminnalliset tarpeet, kuten hoidossa olevien lasten läsnäolo. Lisäksi varhaiskasvatuksen opettajien työvuorosuunnitteluun ja työaikoihin vaikuttavat varhaiskasvatuslaista tulevat henkilöstömitoitusta koskevat säädökset, joita työnantajan on noudatettava. Helsingissä käytössä oleva kuuden viikon tasoittumisjakson käyttö työvuorosuunnittelussa on yleisesti kunta-alalla käytetty tapa toteuttaa varhaiskasvatuksen opettajien työaika. Varhaiskasvatuksen yksiköissä kuuden viikon tasoittumisjakso ja työpäivän enimmäismäärä vuorokausilepo huomioiden mahdollistaa henkilöstön näkökulmasta joustavan työaikasunnittelun. Laadukkaan varhaiskasvatuksen tiimityön kannalta on olennaista, että hoitohenkilöstön ja opettajien työvuorot voidaan suunnitella ja toteuttaa saman pituisen tasoittumisjakson mukaan. Tällä tavalla voidaan myös varmistaa, että koulutettuja varhaiskasvatuksen opettajia on riittävästi läsnä esim. silloin kun, suurin osa lapsista on paikalla tai kesäisin. Kuuden viikon tasoittumisjakso mahdollistaa työntekijöiden työhyvinvointia ja jaksamista sekä toiminnan tarpeita tukevan työajan. Sen sijaan Helsingissä varhaiskasvatuksen kiertävät erityisopettajat ja S2 opettajat voivat hyödyntää heillä käytössä olevan liukuvan yleistyöajan liukuma-aikoja työpäivien ja työviikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vuosityöajassa työaika voitaisiin tasoittaa 52 viikon aikana, mutta haasteeksi nousisivat esim. ruuhkahuiput ja niistä palautuminen, jos opettajien olisi mahdollista tehdä pitkiä päiviä useampien viikkojen aikana. Vuosityöaika vaatisi analyttistä työvuorojen suunnittelua ja seurantaa sen varmistamiseksi, ettei sallittu työaika ylittyisi vuoden aikana ja että kuormitus pysyisi tasaisena. Tämä puolestaan tarkoittaisi päiväkodin johtajien näkökulmasta huomattavasti suurempia investointeja työaika-prosesseihin ajankäytöllisesti, mikä voisi lisätä heidän työn kuormi-

25.09.2024

tustaan. Lisäksi opettajien vuosityöaika voisi heikentää laadukasta varhaiskasvatusta, kun opettajaresurssia ei olisi käytettävissä tasausvapaiden aikana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää valtuustoaloitetta tärkeänä, muttei nykyisellään mahdollisena. Vuosityöajan käyttöönotosta ei työnantaja kuitenkaan voisi yksin päättää, vaan työmarkkinaosapuolet (Kt ja OAJ) neuvottelevat virkaehtosopimukseen liittyvät paikalliset sopimukset. Nykyiset käytössä olevat työajan seurantajärjestelmät eivät tue kalenterivuoden pituisen tasoittumisjakson suunnittelua ja seuranta. Vuosityöaika vaatisi johtamiselta huomattavasti enemmän aikaa seurata työaikoja näin pitkällä ajanjaksolla. Lisäksi opettajien pitkä tasoittumisjakso heikentäisi varhaiskasvatuksen laadukasta tiimityötä eikä näin ollen olisi toiminnan järjestämisen kannalta järkevää. On tärkeää, että nykyistä työaikasuunnittelua toteutetaan ja kehitetään siten, että se vastaa palvelun järjestämisen tarpeita, mutta myös tukee henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollisuutta vaikuttaa oman työn ja työajan suunnitteluun.

Käsittely

13.08.2024 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Kristian Wahlbeck: Lisätään kohdan 5 loppuun:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pyytää, että kaupunki jatkaisi keskustelua ja asian selvittelyä yhdessä työmarkkinaosapuolten (Kt ja OAJ) kanssa.

Kristian Wahlbeckin vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Päivi Quandt, palvelussuhdepäällikkö, puhelin: 310 86235
paivi.quandt(a)hel.fi